

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno in posebej. — Inerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inerati peti vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod selja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inerati do 20.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MAREBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Stronmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRAD, Slomškov trg 5. — Poštna hranišnica v Ljubljani št. 10.253.

Maršal Petain se bo sestel s Hitlerjem

Sestanek bo v Parizu, kamor bo odpotoval tudi Laval — Petain bo skušal doseči omiljenje sedanjega položaja Francije, ki ji grozi neizogibna katastrofa

Rim, 2. avg. e. (Stefani). V tukašnih političnih krogih se je izvedelo, da bo predsednik francoske vlade Laval te dni odpotoval v Pariz, kjer bo pričel pogajanja z nemškimi predstavniki glede sestanka med maršalom Petainom in kancelarjem Hitlerjem. Maršal Petain je namreč dal pobudo za predlog, da bi se sestel s Hitlerjem in se z njim pogovoril o nekaterih vprašanih, ki se tičejo Nemčije in Francije. V političnih krogih v Rimu mislijo, da bo Hitler Petaina sprejel.

London, 2. avg. j. (Reuter). Angleški listi, v prvi vrsti »Daily Express«, objavljajo izjave bivših dopisnikov raznih vodil-

nih ameriških listov, ki so jih nemška okupacijska oblast izgnala iz Francije. Tako na primer slika bivši pariški dopisnik lista »New York Herald Tribune« današnji žalostni položaj Francije, ki se izraža že na zunaj, po videzu francoskih mest in podeželja. Francija izgleda danes, kakor pustinja, pravi dopisnik ameriškega lista — pustinja porušenih mest in zapuščenih kmetij ter porušenih in požganih bivališč.

Na poljih čaka žetev na delavce, ki jih od nikoder ni. Vse kaže, da mora Francija za prihodnjo zimo računati s hudo lakoto. Pri vsem tem pa je posebno v severni Franciji videti polja polna valovečega žita, ki je dozorelo, kar na nikoli ne bo moglo biti požeto. Nikjer ni delovnih sil in

tisto, kar je najnujnejše potrebno za življenje, nekoroščno propada. Slično se izražajo tudi dopisniki drugih ameriških listov. Vsi naglašajo, da je trenutno žetev tisti problem, ki prizadeva nemškim okupacijskim oblastvom največ skrbi. Zaloga živeža vidno kopne, žetev propada na poljih, pri vsem tem pa je na milijone ljudi obsojenih na brezdelje.

Spremembe v francoski diplomaciji

Viehy, 2. avg. e. »Službeni list« objavlja velik ukaz o diplomatskih imenovanjih in premeštitvah. Med drugim sta odstopila francoska veleposlanika v Ankaru in v Bukarešti. Na mesto odstopivšega francoskega

poslanca v Beogradu je postavljen dosedanj francoski poslanik v Stockholmu Mogra.

Novo mirovno posredovanje papeža?

Rim, 2. avg. e. Iz vatikanskih krogov so prišle vesti o možnosti nove mirovne intervencije. Po teh informacijah bi papež pričel novo akcijo za sklenitev miru med državama osi Rim-Berlin in Anglijo. Pripravljen je baje že papežev predložitveni naj bi osebnost v London angliški poslanik pri Vatikanu. O vsebini tega predloga ni ničesar znanega.

kaj bolj odgovarja geografskim realnostim, kakor pa sedanja razmejitvena črta.

Odmev v Rimu

Rim, 2. avgusta. AA. (Stefani). »Popolo di Roma« komentira govor Molotova in podčrtava aluzijo Molotova na vzroke francoskega poraza. List ugotavlja, da ni bilo moči očitneje poudariti, da more Francija zmagati samo tedaj, kadar je v kakšni kontinentalni zvezi. Oholejši pa je bil Molotov nadaljeval list, ko je govoril o Angliji. Predsednik Sovjetske zveze je potrdil trdnost rusko-nemških pogojev in njihov veliki pomen sprčo sedanjeza položaja in dodal, da so najnovejši poskusi Anglije, da ustvari nezaupanje med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo, obsojeni na popoln neuspeh.

Mnenje Washingtona

Washington, 2. avg. AA. (Reuter). V washingtonskih krogih izjavljajo o govoru Molotova, da njegove besede na naslov USA niso presenetljive, mislijo pa, da te besede niso takšne, da bi mogle pripomoči k uspehu pogajanj, ki se zadnje čase vrše v Washingtonu.

Italija in Turčija

Rim, 2. avgusta e. (Transcon Press) Na vprašanje tujih novinarjev, kakšni so odnosi med Italijo in Turčijo, so na službenih mestih izjavili: Italija ni zavzela stališča do Turčije in tudi Nemčija in Italija kot osni državni nista zavzele stališča do Turčije, niti v pozitivnem niti v negativnem smislu. Reči se more samo to, da so odnosi Italije in Nemčije do Turčije dosedaj vsaj takšni, da se Italija ne čuti izzvanje.

Zunanja politika Sovjetske unije

Ekspeze Molotova pred vrhovnim sovjetom — Kljub velikim spremembam v Evropi je ostala sovjetska zunanja politika nespremenjena — Odnosi z Nemčijo in Anglijo — Sovjetska unija bo tudi nadalje budno na straži in v stalni pripravljenosti

Moskva, 2. avg. br. (Tas). Na snočni skupni seji vrhovnega zveznega in narodnostnega sovjeta, ki je bila ob 9. zvečer v Kremli, je podal predsednik sovjetske vlade in komisar za zunanje zadeve Molotov obširen ekspezo o zunanji politiki. V uvodu je naglasil, da so se v štirih mesecih na zadnjem zasedanju vrhovnega sovjeta odigrali v Evropi dogodki doleko-sežne važnosti. Po vojnih operacijah, ki jih je izvajala Nemčija najprej na Norveškem, nato pa na Danskem, Nizozemskem in v Belgiji ter se končno ustavila na ozemlju Francije, je zavzela evropska vojna velik obseg. 10. junija se je Italija priključila Nemčiji ter napovedala vojno Angliji in Franciji. S tem je četrta evropska velesila stopila v vojno.

Poraz Francije

Od vseh pomladali dalje so se vojni dogodki razvijali zelo naglo. Med vsemi temi dogodki je najvažnejši poraz in kapitulacija Francije. V poldrugem mesecu je nemška armada zlomila ne samo francoski odpor, marveč prisilila Francijo tudi k podpisu premirja, po katerem so večino francoskega ozemlja, vključno Pariz, zasedle nemške čete. Francija je sicer dobila s tem primirje, vendar pa še nebonega miru. Mirovni pogoji še sploh niso znani.

Od vseh zaveznikov, ki so se borili proti Nemčiji in Italiji, je ostala sedaj samo Anglija, ki je odločena nadaljevati vojno, pri čemer se opira na pomoč ameriških Zedinjenih držav. Francija je pokazala izredno slabost. Jasno je, da ne gre zgolj za slabo vojaško pripravljenost, dasi je tudi ta vzrok važen in splošno znan. Nič manjše vloge pa ne igra okolnost, da so vladajoči krogi v Franciji v nasprotju z Nemčijo prezirali vlogo Sovjetske Rusije v evropskih zadevah. Dogodki zadnjih mesecev pa so tudi dokazali, da vladajoči krogi v Franciji niso bili povezani z narodom, da se niso opirali na narod, marveč so se svojega lastnega naroda bali, ki je po svojih tradicijah po vsej pravici užival sloves najbolj svobodoljubnega naroda. To je najresnejši in najvažnejši vzrok slabosti Francije. Francoski narod je postavljen sedaj pred izredno težko nalogo, da na eni strani zaceli hude rane, ki mu jih je zadala vojna, na drugi strani pa da izvede prepotrebno preporod. To so naloge, ki jih ni mogoče rešiti s starimi metodami.

Nadaljevanje vojne

Nemčija je dosegla v dosedanjem razvoju vojne velike uspehe, toda ni še dosegla svojega glavnega cilja, da bi končala vojno tako, kakor si to sama želi. 19. junija je kancelar Hitler naslovil na Anglijo apel za sklenitev miru, toda angleška vlada je ta apel zavrnila. Hitler je zahteval kapitulacijo Anglije, toda Anglija je odgovorila, da bo nadaljevala borbo z vsemi sredstvi do kraja. To pomeni, da se Anglija ne misli odreči svojim pozicijam in svoji vlogi in da hoče nadaljevati borbo za svetovno nadoblast, čeravno bo ta borba po porazu Francije in z vstopom Italije v vojno na strani Nemčije za Anglijo mnogo težja. Kakšen bo konec te vojne in kdaj je bo konec, tega še ni videti. Verjetno je, da se nahajamo pred novim razdobjem skrajne poostrove borbe med Nemčijo in Italijo na eni ter Anglijo na drugi strani, pri čemer podpirajo Anglijo Zedinjene države.

Odnosi z velesilami

Vsi ti dogodki pa niso dovedli do nobene spremembe sovjetske zunanje politike. Sovjetska Rusija hoče ostati svesta svoji dosednji politiki miru in nevtralnosti. Naši odnosi do Nemčije, ki so bili urejeni pred dobrim letom, odgovarjajo slej ko prej sklenjenemu dogovoru. Z naše strani smo ta dogovor dosledno izvajali in s

tem odstranili vsako možnost trenja med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo. Razvoj dogodkov v Evropi tega dogovora ni omajal. V zadnjem času si je sicer izvestni tuj, zlasti angleški tisk prizadeval in spekuliral na možnost nesporazumov med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, toda vsi ti poskusi so bili tako z naše kakor z nemške strani odločno zavrnjeni.

Ugotoviti moram, da so se tudi naši odnosi do Italije v zadnjem času izboljšali. Izmenjava misli z Italijo je pokazala, da obstaja vsa možnost, da pride na področju zunanje politike med obema državama do sporazuma.

Sovjetsko-angleški odnosi še niso v nobenem pogledu spremenili. Priznati moram, da je po vseh akcijah, ki so bile vzporedne s strani Anglije proti Sovjetski Rusiji in o katerih je bilo že ponovno govora, težko pričakovati boljši razvoj odnosov, čeravno moramo smatrati imenovanje Crippsa za angleškega poslanika v Moskvi kot izraz angleške želje, da bi se njeni odnosi do Sovjetske Rusije izboljšali. Molotov je nato obširno govoril o zopetni priključitvi Besarabije in severne Bukovine ter orisal razvoj dogodkov, ki so dovedli do izprememb in do priključitve baltskih držav Sovjetski uniji.

Obnova stikov z Jugoslavijo

Kar se tiče balkanskih držav, moram predvsem omeniti razveseljiv in važen dogodek, ki ga predstavlja obnova rednih diplomatskih odnosov z Jugoslavijo. Po prvotni obnovi trgovinskih odnosov so bili pod vtišom splošnega mednarodnega razvoja sedaj obnovljeni tudi diplomatski odnosi in upravičeno lahko upamo, da bo prišlo do tesnih prijateljskih vezi s to vodilno balkansko državo.

Rusija in Turčija

Z Bolgarijo so odnosi v najboljšem razvoju in jih narekujejo tudi številni skupni interesi. Parv tako so tudi odnosi z Turčijo dobri, čeravno moram ugotoviti, da so napravili v nemški Beli knjiži objavljeni dokumenti dojak neprimeren vtis.

Turška vlada je dala sovjetski vladi o tem naknadna pojasnila, vendar pa bo potrebno, da se odnosi s to južno sosedo do kraja razčistijo. Ti dokumenti dokazujejo pravilnost sovjetske politike, da mora tudi na svojih južnih mejah biti v stalni tuječnosti.

Nato je omenil odnose s Finsko in poudaril, da je nadaljnji razvoj dobrih in prijateljskih odnosov odvisen v prvi vrsti od finske vlade. Kar se tiče skandinavskih držav, je položaj Norveške še nejasen, s švedsko pa vežejo Sovjetsko Rusijo skupni interesi, zlasti na gospodarskem področju, kar je prišlo do izraza tudi v pravkar sklenjeni trgovinski pogodbi.

Besede na račun Japonske in USA

Govorec o odnosih z Japonsko, je poudaril, da sestava nove vlade na Japonskem ne nudi še nobenega jamstva za jasnost japonskih ciljev glede sovjetsko-japonskih odnosov. Vstajuje se misel, da hoče Japonska izrabiti sedanje homatije v Evropi za svojo ekspanzijo na jug. Evropski dogodki dajejo mnogo možnosti za japonsko politiko v tej smeri, toda načrti sedanje Konojeve vlade za Rusijo ne pomenijo nobene jasnosti.

Govorec o Zedinjenih državah je bil Molotov zelo oster. Izjavil je takoj v začetku, da bi prav za prav ne imel dolžnosti mnogo govoriti o odnosih Rusije z Zedinjenimi državami, ker v tem pogledu nima povedati ničesar dobrega. Kritiziral je stališče Zedinjenih držav do baltskih držav in osebno njih nenaklonjenost napram Sovjetski uniji. V ostalem je Zedinjenim državam v zvezi z evropsko vojno pripisal čisto imperialne težnje, zaradi katerih mora biti Rusija stalno in budno na straži.

Ob koncu svojega govora je Molotov še posebej opozoril na odredbe Stalina, da bo morala Rusija odsej biti v popolnem mobilizacijskem stanju, da bo morala podvojiti vse svoje napore za notranjo utrditev, za vsestransko oborožitev in popolno pripravljenost na napad s strani katerega koli sovražnika.

Prvi odmev v Londonu

Iz včerajšnjega govora Molotova sklepajo, da obstoja med Nemčijo in Rusijo točen dogovor o razmejitvi interesnih področij

London, 2. avg. j. (L. E. F.). Današnji jutranji londonski listi prinašajo v obeh- nih izveščkih včerajšnji zunanje-politični ekspezo Molotova. Poglavlje iz njegovega govora, kjer govori o odnosih Sovjetske unije z Veliko Britanijo, prinašajo listi dobesedno ter dodajajo na koncu govora tudi še prve svoje komentarje, ki pa so zaenkrat še zelo kratki ter se dotikajo samo tistih točk, v katerih je soča Anglija ta, da Rusija napačno tolači cilje, zaradi katerih je šla Velika Britanija v sedanjo vojno.

»Times« Diplomatski sodrnik se omejuje v svojem komentarju zgolj na ugotovitve, da je Molotov v svojih včerajšnjih izjavah popolnoma krivo tolačil varoke, zakaj je britanska vlada prej ko slej odločena sedanjo vojno nadaljevati in jo tudi izvajati za sebe. »Times« naglašja, da je treba zmerom imeti pred očmi, da ni Velika Britanija tista, ki stremi za svetovno nadoblastjo, marveč da nasprotno vse njeno delo stremi za tem, da onemogoči Nemčiji osvojitvi si ta položaj. Prav tako Molotov nima prav, ako trdi, da je glavno sporno vprašanje, ki ga naj vojna razčisti,

razdelitev kolonialnih posestev na svetu. To vprašanje še zdaleka ni tisti poglavitni vzrok, zaradi katerega se je London odločil iti v vojno ter vojno nadaljevati do končnega uspeha.

Diplomatski sodrnik »Daily Herald« gre v tolačenju Molotovega govora še nekoliko dalje ter pravi, da včerajšnja izjava »Sovjetskega zunanje-političnega upraviteljevega doma« da sta se Berlin in Moskva že točno dogovorila za nove ureditve vzhodne Evrope. »Daily Herald« pravi, da gotovo že okolišča nov dogovor med Rusijo in Nemčijo, ki ta del Evrope strogo razmejuje med rusko in nemško lastnoročno sfero, v kateri si obe državi medsebojno jamčita popolnoma proste roke v vsakršnih akcijah. Vse kaže, da je Sovjetska Rusija pristala na to, da pridejo Madžarska, Jugoslavija, Rumunija, Slovaška in celo Bolgarija v nemško interesno sfero, Nemčija pa je Sovjetski Rusiji nasprotno garantirala svobodno akcijo v baltskih državah.

Tako diplomatski urednik »Daily Herald«, kakor tudi diplomatski sodrnik »News Chronicle« izražata glede na včerajšnja Molotovjeva izjavljena domnevo,

V Londonu pričakujejo nemški napad v noči od 4. na 5. avgust

Po angleških informacijah naj bi španija istočasno napadla Gibraltar

London, 2. avg. e. (United Press). Angleški tisk poroča, da sta Nemčija in Italija dokončali priprave za napad na Anglijo. V trenutku, ko bo Nemčija pričela z napadom na Anglijo, bo general Franco skušal zavzeti Gibraltar. V zadnjem času je Franco zbral močno vojsko na področju Lalinca. Angleški tisk ne prikriva, da postajajo napadi italijanskega letalstva na Gibraltar čedalje hušji, a pripominjajo, da bombardiranje ne napravi velike škode in da tudi angleško letalstvo vneto odgovarja na napade z bombardiranjem važnih operiš v Sardiniji in Panteleriji. Po londonskih informacijah bodo pri napadu na Anglijo sodelovali tudi Italijani. V to svrhu so že odpravili v severno Francijo in Belgijo večje letalske oddelke ter motorizirane divizije. Napad pričakujejo v Londonu v noči od 4. na 5. avgusta.

London, 2. avg. j. (Reuter). V svojem včerajšnjem pregledu trenutnega vojnega položaja naglašja angleški radio, da visi datum nemškega napada na Veliko Britanijo še v popolni megli in, da so si celo naziranja vodilnih osebnosti držav osti glede pričeta napada zelo različna. Tako je na primer vrhovni poveljnik nemške zračne sile maršal Göring v svoji najnovejši izjavi naglasil, da je nemška armada pripravljena in čaka edinele še povečanja vođe rajha, da udari. Nasprotno z Göringom pa je Ansaldo v svoji zadnji oddaji po radiu dejal, da se je napad na Veliko Britanijo prav za prav že pričel in da pomenijo zadnje nemške letalske in podmorniške akcije že nemški pohod proti Angliji. Virginio Gayda pa zopet piše, da nemškega napada na Veliko Britanijo še ni pričakovati v neposredni bodočnosti. Nemška radijska služba pa je kot zadnje v

špančinski razširila vest, da Nemčija z napadom ne bo odlašala niti dneva več, kolikor bo nujno potrebno za dovršitev priprav. Japonska poročevalska agencija »Domei« javlja kot zaključek teh nasprotujočih si mnenj, ki prihajajo iz držav osi, da se sedaj dokončujejo tudi že koncentracije italijanskih čet za odločni napad na Veliko Britanijo.

Rim, 2. avgusta e. (Europa Press) Rimski tisk poudarja, da se nahajajo operacije proti Angliji v polnem teku. Vsi italijanski listi pišejo v tem smislu in poudarjajo, da so popolnoma pogrešne vesti nekaterih nevtralnih krogov, da sta Nemčija in Italija odložili napad na Anglijo ter da se bosta zacuvljili le s poostreno blokado Anglije in opustili direktni napad na angleško otočje. Nemčija in Italija, pišejo italijanski listi, nimata nobenih razlogov, da ne bi Angliji zadali smrtnega udarca.

Propaganda v Ameriki za pomoč Angliji

New York, 2. avgusta e. (Reuter) Po vsej Ameriki je razširjena deklaracija, katero so natisnili v 50.000 izvodih, s pozivom na vse Američane, naj pisмено ali brzojavno zahtevajo od vlade, da pošlje Amerika še 60 rusilcev Angliji, poleg tistih rusilcev, ki so bili določeni za obrambo Amerike najprej, a jih je nato ameriška vlada namenila zaveznikom. V deklaraciji se pravi, da bodo rusilci najbrž odločni činiteљи v bojih na morju, katere je pričakovati v teku tega poletja. Predsednik Roosevelt in člani senata naj se takoj lotijo te akcije.

Položaj na jugovzhodu še vedno ni razčiščen

Pred neposrednimi pogajanj med Rumunijo, Bolgarijo in Madžarsko

Budimpešta, 2. avg. e. (MTI). Na merodajnih mestih so izjavili novinarjem, da se bodo verjetno že prihodnji teden pričela pogajanja glede spornih vprašanj med Madžarsko in Rumunijo. Lahko se zgodi, da bo še prej Rumunija začela pogajanja z Bolgarijo, toda bo madžarsko vlado o tem obvestila. Madžarska je pripravljena na popuščanje, pričakuje pa od Rumunije, da bo opustila svoje nepopustljivo stališče v skladu z nasveti, ki so jih rumunski državniški dobili v Solnogradu. Zato gleda Madžarska z optimizmom na razvoj dogodkov.

Nemčija za čim prejšnji sporazum

Berlin, 2. avg. e. (Transcon Press). V službenih krogih še nimajo obvestil o pričetku pogajanj med Madžarsko in Rumunijo. Nemčija vztraja pri tem, da se pogajanja prične čimprej zaradi gospodarske zainteresiranosti Nemčije v državah na jugovzhodu Evrope. V službenih krogih pravijo, da se Nemčija ne bo udeležila zadnjih konferenc med Madžarsko in Ru-

munijo, ker želi, da se problemi jugovzhodne Evrope uredijo z medsebojnim sporazumevanjem med prizadetimi državami in to v najkrajšem času.

Večjih teritorialnih sprememb ne bo

Rim, 2. avg. e. (Stefani). V Berlinu in Rimu smatrajo, da teritorialne spremembe v Podunavju in na Balkanu ne bodo tako obsežne, kakor trdi angleška propaganda, ki želi, da bi Balkan zopet postal ognjišče nemirov. Rimski »Messagero« piše, da ni dvoma, da bosta po vojni Podunavje in Balkan preurejena, toda še danes ne lahko trdi, da Italija nima na tem področju nobenih teritorialnih zahtev.

Težave so še velike

Rim, 2. avg. e. (U. P.). Italijanski tisk zasloduje z veliko pozornostjo razvoj položaja na Balkanu. Tist ne prikriva, da obstajajo velike ovire za doseg sporazuma med prizadetimi državami. Po vseh

Nadaljevanje na II. str.

iz Budimpešte je Madžarska zavzela glede svojih zahtev zelo energično stališče in je zaradi tega položaj Rumunije precej koočljiv, kajti Rumunija mora varovati svoj prestiž. Odstopitev južne Dobrudže Bolgariji ne bo težko izvedljivo. Glede severne Dobrudže pa bo Bolgarija svoje zahteve umaknila, kajti po mnenju Italije in Nemčije Rumunija ne sme biti popolnoma odrinjena od Črnega morja.

Stališče Bolgarije

Sofija, 2. avgusta e. Po vseh, ki se ni- so potrjene, bo bolgarska delegacija odšla že prihodnje dni v Bukarešto, in bo pričela pogajanja za ureditev spornih teritorialnih vprašanj nekaj dni. Bolgarski tisk je tudi da bi prepričal Rumunijo, da je zelo ne-

varno in škodljivo nadaljnje odlaganje po- gajanj. Pri tem se tisk sklicuje na podob- no mnenje v odločitelnih krogih v Rimu in Berlinu. Priključitev Dobrudže, pravi bol- garski tisk, je že dovršeno dejstvo in le še vprašanje enakega dne. Bolgarski tisk je tudi ignoriral tisti del izjave rumunskega zu- nanjega ministra, ki govori o reševanju spornih vprašanj s pomočjo preseganja in izmenjave prebivalstva. Bolgarska jav- nost je prepričana, da se mora vprašanje Dobrudže rešiti takoj, vendar odločitelnih kro- gi priporočajo potrpljenje, kajti bolgarski narod naj se zaveda, da njegove težnje podpirata Nemčija in Italija. Bolgarsko delegacijo, ki bo vodila pogajanja z Rumu- ni, bo vodil najbrž finančni minister Boži- lov.

Rumuni se zavzemajo za izmenjavo manjšin

Na ta način bi se lahko brez večjih teritorialnih revizij uredili vsi spori v Podunavju in na Bal- kanu

Bukarešta, 2. avgusta e. (Radior) Rumun- ski tisk se še vedno zelo izčrpno bavi z vprašanjem narodnih manjšin. korektore meja in izmenjavo prebivalstva. Listi opo- zarjajo na veliko pomešanost prebivalstva v Podunavju in na Balkanu ki izvira iz preteklih stoletij, ko so bile prizadete drž- ave v Avstro-ogrske monarhiji. Nastale so tako v mejah večjih narodnostnih skupin tuje narodne manjšine. Tako so Rumuni, na Madžarskem, v Bolgariji, Jugoslaviji, Al-

baniji itd. Zaradi novega položaja v Evro- pi je zdaj potrebna izmenjava tega prebi- valstva na enak način kakor se je to že iz- vršilo na Tirolskem, v baltskih državah in sedaj v Besarabiji in Bukovini. Na vsem Balkanu je nad 800.000 Rumunov, ki žive v sosednjih državah kot narodne manjšine. S preselitvijo teh manjšin bi bili odstranjeni vsi vzroki, ki povzročajo sedaj nespornu- me in revizionistične težnje.

Uredba o izrednih dokladah državnih namestencev, delavcev in upokojencev

Beograd, 1. avg. p. Danes je izšla ure- ba o izrednih dokladah za državne usluž- benice in upokojence, ki jo je napovedal včeraj finančni minister v svojem ekspo- zu o proračunskih dvanajstlinah. Uredba določa:

Čl. 1: Aktivnim državnim uslužbencom, za katere veljata zakon o uradnikih in za- kon o državnem prometnem osebju, pripa- dajo poleg rednih prejemkov naslednje izredne osebne doklade:

	v draginskiem razredu		
	I	II	III
	mesечно din		
1. uradnikom od 8. do vključno 5. pol. skup.	150	120	80
2. uradnikom v 9. in 10. pol. skup.	200	120	100
3. uradn. pripravnikom, ne glede na šolsko kvalifikacijo	150	120	80
4. zvančnikom	120	100	70
5. služiteljem	100	80	50
6. pogodbenim uradnikom, honorarnim uslužbencom, dnevniciarjem, cestarjem in stalnim cestnim delavcem			
a) z mesečno bruto dohodki do 1000 din	100	80	50
b) z mesečnimi bruto dohodki 1001 do 1400 din	120	100	70
c) z mesečno bruto dohodki 1401 do 2600 din	150	120	80

Določbe prednjega odstavka ne veljajo za uslužbence finančne kontrole.

Čl. 2: Izredna doklada pripada tudi voj- nim uradnikom, ki po uredbi ministrske- ga sveta iz septembra 1939 nimajo pravi- ce do doklade na osnovi svoje kvalifi-

	v draginskiem razredu		
	I	II	III
	mesечно din		
1. nižjim vojnim uradnikom 4. razr.	200	160	100
2. nižjim vojnim uradnikom 3., 2. in 1. rezr. ter višjim vojnim uradnikom 4. razr.	150	120	80
3. uslužbencom direktije rečne plovbe, državnih posestev na Belju in državne sladkorne tovarne na Čukarici			
a) uradnikom, pogodbenim uradnikom in honorarnim služiteljem s skupnimi mesečnimi dohodki do 1650 din, ne uračunajoč rodbinskih dokladov	200	160	100
b) uradnikom, kontraktualnim uradnikom, honorar- nim uradnikom s skupnimi mesečnimi dohodki 1651 do 2600 din, ne uračunajoč rodbinskih dokladov	150	120	80
c) uradnikom pripravnikom brez oziroma šolsko kvalifikacijo	150	120	80
d) zvančnikom	120	100	70
e) služiteljem	100	80	50
f) dnevniciarjem z mesečnimi bruto-nagradami do 1000 din	100	80	50
g) dnevniciarjem z mesečnimi bruto-nagradami 1001 do 1400	120	100	70
h) dnevniciarjem z mesečnimi bruto-nagradami 1401 do 2600 din	150	120	80

Čl. 3: Vsem aktivnim državnim uradni- kom, zvančnikom, služiteljem, pogodben- im uradnikom, honorarnim uslužbencom in dnevniciarjem v službi države, aktivnim oficirjem, vojnim uradnikom, podoficirjem in pogodbenikom v vojski in mornarici, aktivnim orožniškim podoficirjem, kaplar- jem in redovom granicarjev čet, cestar- jem in stalnim cestnim delavcem pripada- jo na vsakega otroka rojenega v postavn- nem zakonu, pozakojenega ali adoptira- nega, izredna rodbina doklada po 50 din mesečno. Ta doklada pritiče, dokler otrok ni prekoraj 16. leta starosti. Po dovrše- nem 16. letu starosti pripada samo otro- kom, ki se redno šolajo, a to najdalje do dovršenega 23. leta starosti. Če sta mož in žena v državni službi, pripada doklada samo enemu izmed njih.

Določbe prednjega odstavka veljajo tudi za one, ki so v aktivni službi direktije rečne plovbe, državnega posestva na Belju in državne sladkorne tovarne na Čukarici, kakor tudi za upokojence in osebe, nave- dene v 11. čl. uredbe o osebnih in rodbin- skih dokladah državnih upokojencev iz ja- nuarja 1940.

Čl. 4: Izredne osebne in rodbinske dokla-

de po tej uredbi se bodo pričele plačevati s 1. septembrom 1940. Kdaj bodo ukinile, bo določil finančni minister v sporazumu s predsednikom ministrskega sveta.

Čl. 5: Izredne doklade po tej uredbi ni- so sestavni del rednih dohodkov, nego po- sebni prejemki začasnega značaja, tako da se ne vštejejo v osnovo za določitev pokoj- ninskih prejemkov, ter se bodo plačevale brez vsakih odteljav za davke, izredni prispevek, verski davek, prispevek za fond narodne obrambe, prispevek za uradniški in pokojninski fond, prispevek za podpor- ni fond pomožnega osebja v državni službi itd.

Čl. 6: V pogledu ureditve izrednih oseb- nih in rodbinskih dokladov delavcev in dnevniciarjev, zaposlenih pri državnih uradih, ustanovah in podjetjih, bodo v skladu z določbami te uredbe izdali resorni mini- stri v svojem kompetentnem območju po- trebne odredbe, kolikor se to že ni zgo- dilo.

Čl. 7: Izplačevanje doklad se bo vršilo iz presežkov v okviru državnega proraču- na za leto 1940/41.

Čl. 8: Uredba bo uveljavljena, ko bo ob- javljena v »Slovenskih novinah«.

Nova navodila o varčevanju z življenjskimi potrebščinami

Beograd, 1. avgusta. AA. V zvezi z ure- do o varčevanju z življenjskimi potrebšči- nami je minister za trgovino in industrio dal naslednja navodila:

Določbe čl. 1 uredbe o varčevanju z ži- vljenjskimi potrebščinami, po katerih je v brezmesnih dnevih v sredo, četrtek in v petek prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, kovečjega in svinjskega mesa na drobno, se ne nanašajo na klanje živine v omenjenih dnevih, v kolikor klanje ne spa- da pod določbe čl. 3 uredbe, ki prepove- duje klanje telic in junčev pod enim letom starosti. Prav tako uredba ne prepoveduje držati v brezmesnih dnevih meso v mesar- skih in gostinskih obratih zaradi obrane.

2. V kolikor je v posameznih gostinskih obratih pripravljane mesa v surovem sta- nju v petek za soboto potrebno ali v na- vadi, je to dovoljeno, vendar mora lastnik obrata stvar prijaviti pristojni nadzor- stveni oblasti. V kolikor je pripravljanje svežega mesa v petkih ob omenjenih obra- tih potrebno, da se meso ohrani v svežem

stanju, je to treba celo priporočati dotič- nim obratom.

3. Po določbah uredbe o spremembah in dopolnitvah od 2. julija 1940. t. i. uredbe o varčevanju z življenjskimi potrebščinami, je prepovedano v sredo, četrtek in petek servirati jedila s telečjim, govejim in svinji- skim mesom po gostinskih obratih. Z ozi- rom na to je v četrtkih prepovedana pro- daja zaklanih prašičev in njih mesa, ka- kor tudi poraba tega mesa po gostinskih obratih. Zaklane prašiče in njihovo meso je dovoljeno prodajati in uživati v gostin- skih obratih edino ob nedeljah.

4. Pod prepoved prodaje in porabe v smislu uredbe o varčevanju z živili ne spadajo živalski deli, ki se smatrajo za meso v ožjem smislu besede. Ker se ži- valska glava in nore ne morejo smatrati kot meso v omenjenem smislu, je dovo- ljeno njihova prodaja v mesarskih pro- dajalnah kakor tudi poraba v gostinskih obratih tudi v brezmesnih dnevih.

Vreme ovira letalske akcije

London, 2. avg. j. (Reuter). O angleških letalskih akcijah v noči od srede na četr- tek se naknadno izve, da so angleški bombniki z izrednim uspehom izvršili bombni napad na petrolejske rezervoarje v Duisburgu. Angleške bombe so zadele v polno in povzročile tri velike eksplozije bencina. Drugi napad je bil izvršen na petrolejska skladišča v Emrichu, kjer so angleška letala prav tako dosegla na- men svojega poleta.

Tekom angleških letalskih akcij nad Nemčijo ter Holandsko je prišlo 8 km se- verno od Amsterdama do spopada med angleškimi in nemškimi letali. Zračna bit- ka je trajala cele pol ure, naskar so se an- gleška letala po absolutnih nalogah vr- nila na svoja oporišča. V bližini mesta To- lena je bilo eno angleško letalo napadeno od nemške eskadrilje.

Včeraj je vladalo tisko nad Kanalom in Severnim morjem, kakor tudi nad zap- dnimi obalami Holandske in Nemčije izred- no slabo vreme, ki ni dovoljevalo letalskih akcij večjega obsega. Noč od četrka na petek je bila po dolgem času prva noč, v kateri angleška letala niso prodrla globlje nad sovražnikovo ozemlje. Izvršene so bile le nekatere manjše akcije nad nemškimi in holandskimi obalnimi mesti.

Tudi nemško letalstvo se je včeraj ome- jilo samo na akcije nad Kanalom ter v neposredni bližini jugozapadne angleške obale.

Švicarski državni praznik

Bern, 2. avg. j. (SDA). Vsa Švica je včeraj na izredno slovesen način prazno- vala 649. obletnico obstoja švicarske kan- tonalne zveze. V okviru službene proslave je imel švicarski zvezni predsednik govor, v katerem je naglasil, da začetni dogodki v Evropi Švice niso nič omajali v njeni odločnosti nadaljevati svojo dosedanje po- litiko stroge nevtralnosti in dobreza so- sedstva. Generalnim švicarske zvezne vojs- ke pa je naglasil, da bo v primeru kak- e nasilne akcije Švica branila svojo alpsko zemljo do zadnjega diha.

Hud potres v vzhodni Aziji

Faenza, 2. avg. e. (United Press). Znan italijanski seismolog Rafaelo Bandanti je izjavil, da so njegovi aparati zaznamovali včeraj ob 15.20 strašen potres, ki se ga lahko smatra za najbolj katastrofalen po- tres v zadnjih letih. Seismolog misli, da je epicenter potresa v vzhodni Aziji, severno od Japonije. Potres je bil tako močan, da so bili seismološki aparati prav občutno poškodovani.

Spremembe v litovskem tisku

Kovno, 2. avg. j. (DNB). S 1. avgustom je prenela izhajati cela vrsta litovskih časopisov in revij. Med drugimi je prene- hal tudi vodilni litvanski list »Lietuvos Zinios«. Kot vodilni bodoči list bo izhajal organ komunistične stranke »Tiesa« (Res- nica) dotim bo kot vladni organ fungiral list »Darbo Lietuva«.

Najstarejše gledališče v Sofiji pogorelo

Sofija, 2. avgusta e. Včeraj je pogorelo najstarejše sofjsko gledališče tako zvano renesančno gledališče. Gasilci velikega po- žara niso mogli zadušiti. Posrečilo se jim je pa požar lokalizirati. Preiskava je dognala, da je požar nastal zaradi malomarnosti treh uslužbenec, ki so stanovali v gledali- šču. Skoda cenijo na pol milijona levov.

Zaščita Panamskega prekopa

Balboa, 2. avgusta j. (Panamski prekop) (A. R.) Semkaj so prispeli štirje ameriški rušilci, katerih naloga je, prevzeti vojaško nadzorstvo nad Atlantskim vhomom v Pa- namski prekop. Po izjavi z uradnega me- sta Zedinjenih držav so bili rušilci odpo- slani v panamsko cono v okviru svoječas- no sprejete uredbe o izvajanju poostre- ne nevtralnosti Zedinjenih držav.

Borzna poročila

Curih, 2. avg. Beograd 40. Pariz 9.70, London 17.45, New York 44.00, Milan 22.20, Madrid 40, Berlin 175.62, Sofija 5.25.

Spremembe v stanju obratov

v prvem in drugem četrtletju 1940 v naši indu- striji, obrti, trgovini in gostinstvu

Ljubljana, 2. avgusta
V prvem četrtletju 1940 je bilo na po- ročju Zbornice za TOI v Ljubljani v in- dustriji 7 prijav in 10 odjav, v obrti 258 prijav in 198 odjav, v trgovini 180 prijav in 188 odjav, v gostinstvu pa 57 prijav in 52 odjav.

V posameznih industrijskih podjetjih se nanašata po 2 odjavi na izdelovanje ple- tenin in na mlino, po 1 odjava pa na izde- lovanje dvokoles in motorjev, lesno indu- strijo, tkalnico, izdelovanje perila, izde- lovanje kavnih surogatov in izdelovanje špičastih in drož.

V obrtnih podjetjih je bilo največ odjav v mizarjski stroki 19, v šiviljski stroki (23), čevljarjski stroki (29) in pekovski stroki (23).

V trgovskih in pomožnih obratih je bilo največ odjav v trgovini z lesom (15), v trgovini živili (14) in v trgovini z me- šanim blagom (58).

V gostinski stroki je bilo odjavljenih 43 gostin, 6 krčem, 2 restavraciji in 1 bife,

prijavljenih pa je bilo 37 gostin, 16 krčem, 2 bifeja, 1 restavracija in 1 ljudska kuhinja.

V drugem četrtletju je bilo v industriji 8 prijav in 5 odjav, v obrti 242 prijav in 179 odjav, v trgovini 178 prijav in 135 odjav, v gostinski stroki pa 69 prijav in 41 odjav. V vseh strokah je bilo torej več prijav kot odjav.

V industriji je bila po ena odjava v iz- delovanju kovinskih predmetov, v lesni industriji, v izdelovanju pohištva, v izde- lovanju kartonaže in v izdelovanju brez- alkoholičnih pijač.

V obrti je bilo največ odjav v čevljarjski stroki (36), v šiviljski stroki (10), v pe- kovski in mesarski stroki (po 12) in v krojaški stroki (9).

V trgovini je bilo največ odjav v trgo- vini z mešanim blagom (40), pa tudi naj- več prijav (65).

V gostinstvu je bilo odjavljenih 27 go- stin, prijavljenih pa 46. Krčem je bilo prijavljenih 12, odjavljenih pa 2.

Trije nevarni vlomilci

Prvi krade po Zasavju, drugi v okolici Mirne, tretji pa v krškem okraju

Ljubljana, 2. avgusta
Vlomilci na deželi postajajo čedalje bolj predrzni in imajo orožniki z njimi vedno več posla. Posebno pregledavo jim dela v zadnjem času neki Anton Sever, doma z Ježice in star šele okrog 30 let. Sever se je skrivaj v gozdu neke pod Rašico, kas- neje pa pod Dobenim nad Trzinom, odko- der je hodil v bližnje vasi, kjer je vlamjal v hiše in kradel. Orožniki so slednjic iz- sledili več njegovih skrivališč, nakar se jim je rokavami umaknil in se klatil po Zasavju. Pojavil se je zdaj v tej, zdaj v drugi vasi in kradel vse, kar je dosegel. Spetoma se je seznanil še z dvema mlajši- ma pajdašema, izmed katerih je eden nosil dolge rjave hlače, rdečo srajco s kratki- mi rokavi in čepico opakeste barve, drugi pa rjav kloboč, temne hlače in sivo srajo.

Vsi trije so se te dni pojavili v Jesenju pri Kresnicah, kjer so vdrli v hiše posest- nikov Franca Peneta in Ludvika Praprotni- ka, ter odnesli dve odjeji, srebrno žepno uro, srebrno verižico, nov kloboč, več no- škarih srajc, nove modne hlače, črno želez- ničarsko uniformo s svo moško obleko, ne- kaj ženske obleke, srebrno ovratno veri- žico in po poleg drugih predmetov tudi škatlo s raznimi dokumenti. S plenom, čigar vrednost je znašala nekaj čez 4000 din, so vlomilci, ki so jih orožniki zasle-

dovali, pobegnili nazaj proti Ljubljani, kjer so se najbrž zopet zatekli v kako skrivališče v gozdu neke v okolici. Vlomilci bodo skušali vsaj del plena najbrž razprodati, tako pred nakupom svarimo!

V okolici Mirne je na delu komaj 19let- ni zlikovec Janez Makše. Makše se po- tega že več mesecev okrog brez dela, zra- ven pa ne zamudi nobene prilike, da ne bi kaj ukradel. Nedavno je prišel k posest-niku Francu Urugu v Bistrico in mu odne- sel suknjic, telovnik in par novih čevljev, na račun nekega podjetnika pa je čez ne- kaj dni inkasiral v Bulčevji gostilni večjo vsoto denarja. Ko je odšel prišel še več lu- di in ponovno ukradel nekaj obleke, je iz- gnil in ga orožniki zamenjšejo.

Po krškem okraju se potepa neki Adolf Kerin, doma iz okolice Leskoveca in tudi nevaren vlomilec. Najraje prihaja do sa- motnih posestnikov v hribih nad Krškimi, kjer vlamja v zidane in opečne obleke, perilo, jestvine in sploh vse, kar doseže. Kerin je celenil že več zidanic, vlomil pa je tudi v nekatere hiše, kjer je prišel do izdatnejšega plena. Dvema posestnikoma je odnesel precej dragocennosti in nekaj de- narja, potem pa, ko su mu bili orožniki že za petami, je pobegnil proti Kočevju in tam vlomil v Srednji Bukovi gori v neko hišo, kjer je odnesel večjo vsoto denarja in nekaj obleke.

zlasti podnevi, zato se nam je zdelo junj- sko vreme še tem bolj neprijetno.

Povprečje padavin v juliju znaša v Ljub- ljani 113 mm. Julij je navadno precej suh mesec, a letošnje julijsko vreme je bilo izjema. Imeli smo nad 50% več padavin kakor znaša povprečje; in sicer 174 mm. Skoraj tri četrtine meseca je bilo dežev- nega, saj je bilo 18 deževnih dni in v 17 dneh je bilo vselej nad 0.1 mm na dan. Julij je dosegel poseben rekord, da smo imeli le 2 v pravem pomenu besede jasna dneva, med tem ko jih je bilo 10 pretežno oblačnih, drugi so pa bili delno oblačni.

Letošnji julij je pa bil tudi nenavadno hladen, saj je znašala najnižja tempera- tura celo 8.4°, med tem ko znaša povprečje najnižje temperature v Ljubljani julija 13.5°. Najhladnejši dan je bil 30. julija, najvišja temperatura je pa bila dosežena 3. julija, ko je znašala 28.7°. Povprečna temperatura je znašala v letošnjem juliju 18.6°, med tem ko znaša povprečje za dobo več let v juliju 21°. To je velika razlika,

kakor da je Ljubljana dobila letos povssem drugo podnebje.

Ne napovedujemo, kakšno bo vreme po- slej. Nihče se večkrat ne zmoti kakor vremenski prerok — morda samo še poli- tik.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 2. avgusta: Porciunkula, Alfons

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matice: zaprt
Kino Sloga: Trije legionarji — trije mu- šketirji II. del
Kino Union: Prvi film o dogodkih iz voj- ne 1939/40

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

SOKOL

Lep praznik Sokola v Medvodah

Mlad, zdrav od solca zagorel rod, se na svojem letnem telovadišču pridno pri- pravljaja, da v okviru Petrove petletke raz- vije v nedeljo 4. t. m. deški prapor. Naši najmlajši, seveda najbolj navdušeni, pa tu- di po številu najmočnejši krepko posejajo v vrvež in delo na telovadišču, tako da še hladnejšega pripadnika razmaje in pomla- di ob toliki sili življenja ter ga zopet vsmi- ri v vedno živi, pojoči tok Tyrseve ideje. Pri nas smo tudi v najtežjih časih kor- kali le naprej, z vero v sebe, kralja in do- movino.

Naše moštvo je mlado, a je z obudo- vanja vredno žilavostjo postavilo lasten dom, razvilo članski, naraščajski prapor, a letos bo imela naša mladina svoj dan. Mladini posvečamo pri nas posebno paž- njo, z veseljem zremo v njeno nemarno voljo in zvestobo, prenenčilo da klebamo močno značaje, ki bodo vredni prevzeti il- trudom doseženo dediščino ter bodo gradili lepšo bodočnost slovanstva.

»Ne časti, ne slavic je naše geslo, ali- ipak omeniti moramo našega Staneta Trampuža, ki je tudi v svoji naburnejši življenjski poti našel sebi in društvu ne- izčrpen vir moči v sokolskem delu. Prav tako je tudi starosta Sešek, kot izkušen krmar vedno našel izhod iz viharjev in uravnaval jadra. Kaj nomeni hr. Polde Fertin, je pa spregovorila deca sama, ko si ga je zbrala za kuma. Ena in dvajset let dela, bil je pri krstu društva, večkrat starosta, največ časa blaginjak, povsod med prvimi, vedno čil, zvest in mlad. Po- leg teh najmarkantnejših osebnosti naš dru- štva, poštvovalen in nekoliko merilo zdra- vera pokreta v društvu in še mnogo dru- gih.

Razvitje je združeno z velikim nastopom in zabavo. Med posebnimi točkami so tudi mladi čvariti domovine, »Carmene« in »Po- lonjeza« Ljubljanskega Sokola.

Prežeti libežni do ideje korakamo str- njeno v zadnji del naših načrtov, v boljše bodočnost ter kličemo vsem, ki ste z nami, v nedeljo v Medvode. — Nazdar!

Velik požar v Šiški

Ljubljana, 2. avgusta
Davi okrog 7.30 so nenadoma švigali močni plameni iz ostrišja gospodarskega poslopja posestnice Ivane Sitarjeve na Vodnikovi cesti 52 v Zg. Šiški. Požar so takoj opazili ljudje na cesti in sosedje, ki so nemudoma telefonično obvestili poklicne gasilce. V Šiški je v nekaj minutah prih- tela četa poklicnih gasilcev z motoriko in agregatorjem. Gasilci so takoj pričeli gasi- ti, prav kmalu pa so se jim pridružili tudi domači gasilci, gasilska četa iz Sp. Šiške, nato pa še iz Dravlj. Gospodarsko po- slopje je bilo mahoma v plamenih, ker je bilo pod streho in drugod nakupljenega in stlačenega nad dvajset voz sena, razen se- na pa še veliko slame in stelje. Ogenj je kmalu prešel tudi na gospodarsko orodje, na vozove in šupah itd., dočim se je doma- čim ter sosedom še pravočasno posrečilo odvzeti živino in pognati na prosto. Rešili so tudi prašiče v svinjarih.

Na požarišču je bilo več ur na delu pet brigad, ki so brigade ogromne kete vo- de na goreče ostrišje, na hlev šupo in listnjak, vendar je požar poslopje domala popolnoma uničil. Ko se je požrtvovalnim gasilcem malo pred 10. posrečilo ogenj omejiti samo na okrog 30 m dolgo in okrog 8 m široko gospodarsko poslopje, so kasne- je plamen skoro popolnoma zadušili in preostalo seno znesli na travnik, kjer so ga premetali. S tem so bili zaposleni vse dopoldne.

Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno. Na pogorišče je že takoj jutraj prišla po- licija, ki je zaslišala nekatere priče. Zdi se, da je požar zanetil neki berač, ki je spal v senu, a je potem, videč da ognja ne mo- re ukrotiti, pobegnil. Škoda znaša po pr- vih cenitvah nekaj čez 100.000 din, dočim je oškodovana posestnica zavarovana samo za okrog 20.000 din.

Dva vloma v blaginje

Ljubljana, 2. avgusta
Davi je bila policija obveščena o drznem vlovu v pisarno inž. Umeka v Svetčevi ulici 6, pod Rožnikom. Vlomilec, ki so mu morale biti razmere v hiši znane, je ponoči splezal na balkon, kjer je namazal šipo pri oknu z neko tekočino, tako da to je lahko brez vsakega ropota izrezal, nato pa odprl okno, skozi katero je zlezel v pisarno. V pisarni se je takoj spravil nad blaginjo. Ki jo je izrezal v vilijskim orodjem in vzel iz nje nekaj hranilnih knjižic ter ne- kaj gotovine v tuji valuti in sicer v švi- carskih frankih in lireh. Vlomilec je izre- zal blaginjo samo pri vrhnem tresoru, dočim je glavni tresor pustil pri miru. Pobegnil je

POZOR!

Prvi film o

POZOR!

DOGODKIH IZ VOJNE 1939/40

ki prikazuje vojne dogodke začeti od vojne na Poljskem, zavzetjem Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije do premirja v Compiègneu.

Blagajna je odprta za prodajo od 11. do 12. ure in od 15. ure dalje! Predstave ob 16., 19. in 21. uri. KINO UNION, tel. 22-21. Zaradi velikega zanimanja predvajamo še vedno tudi barvani modni film!

Trije legionarji — trije mušketirji, II. del

KINO SLOGA, tel. 27-30

SAMO SE DANES ob 16., 19. in 21. uri

KINO MOSTE

Danes in jutri ob 20.30 uri, v nedeljo in ponedeljek dva izbrana vefilma: Monumentalno delo veličastnih scen največjega požara v zgodovini človeštva: Chicago v plamenih

Tyrone Power — Alice Fay — Don Ameche

Katerina Velika

Conradt Veld

DNEVNE VESTI

— Za pospeševanje našega sadjarstva. Privilegirana izvozna družba (PRIZAD) je izdelala načrt za pospeševanje sadjarstva v vsej državi in v ta namen je določil znesek 44.950.000 din. Ta denar bodo porabili v dveh letih. Za sadna skladišča je določeno 10 milijonov din, za sadne sušilnice 3 milijone, za zatiranje San José usi 2,5 milij., za zatiranje boleznih in sadnih škodljivcev 7.500.000, manjši zneski pa za nabavo orodja, za sadarske tečaje, za podpiranje produkcije sadnih sokov itd. Prošnje za podpore zadrugarjev in organiziranih sadjarjev bodo imele prednost. Podpore za zidanje sadnih sušilnic bodo dajali tistim sadjarjem, ki bodo imeli dovolj sadnih dreves. Prošnje je treba nasloviti na Privilegirano izvozno družbo v Beogradu, Obilice venac 2.

— Obnovitev gospodarskih zvez z Nizozemsko. Po 14-dnevnih pogajanjih naše trgovske delegacije v Berlinu z nemškimi ustanovami je bil podpisan sporazum, ki ureja plačilni promet med Jugoslavijo in Nizozemsko in z njim so bili povečani kontingenti nekaterih naših blagov. Ki jih Nemčija uvaža iz naše države. To je prvi sporazum, ki ga je Nemčija sklenila v imenu ene izmed okupiranih držav z drugo državo in zato mu pripisujejo velik pomen.

— Načrt banke uprave banovine Hrvatske o razdelitvi premoženja SUZOR-ja. Banska uprava banovine Hrvatske je predložila načrt o likvidaciji SUZOR-ja ter o razdelitvi njegovega premoženja. Po tem načrtu bi bil osrednji urad povsem likvidiran, da bi ne bilo nobene povezanosti med posameznimi nosilci delavskega zavarovanja v državi. Na področju banovine Hrvatske bi po likvidaciji SUZOR-ja prevzela banska uprava vse posle, ki jih zdaj vodi ministristvo za socialno politiko, SUZOR in njegovi krajevni organi. Razdeljeno bi bilo vse premoženje Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in njegovih krajevnih organov, tudi z rezervami in skladi vred. Premoženje bi razdelili po stanju v mesecu, ko bi bila objavljena uredba. Banska uprava bi prevzela rentnike, ki so našli državljani in ki stalno bivajo na področju Hrvatske, izmed tujih državljannov pa one, ki so ponesrečili na Hrvatskem. Nosilec zavarovanja za banovino Hrvatsko bi prevzel vse aktivne namestitve okolišnih uradov v Dubrovniku, Karlovcu, Osijeku, Sisku in Zagrebu, ako so po četu in materi Hrvati.

— Uredba o pristaniškem delu. Narodne Novine so objavile uredbu o izkrcavanju, nalaganju in prelaganju tovarov v morskimi pristaniščih. Namen te uredbe je, da se omogoči redno delo v pristaniščih ter da se uredi delovni odnos med delavstvom in delodajalci. Po tej uredbi bodo prepovedane vse kolektivne ustavitve dela, to se pravi stavke in izprtja. Po uredbi bo tudi omogočena ustanovitve zdruge, ki bo dobila koncesijo za pristaniška dela.

— Vozno maneversko osebje za zboljšanje svojega položaja. Včeraj se je vršil v Nišu svedeni del kongresa Zdrženja voznega maneverskega osebja. Prvi je govoril delegat Jože Mataček iz Maribora, ki je naglašal pozitivnost voznega maneverskega osebja ter njegovo pripravljenost, žrtvovati vse za domovino in napredek službe. Ob koncu govora je izjavil: »Če je dovoljeno veritičnikom neomejeno navijati cene, se morajo povisati tudi plače. Brez zadostno zavarovanega ekstenzencnega minimalnega uslužbenca in njihovim rodbinom ni mogoče točno in vestno opravljati službe. Tudi drugi govorniki so zahtevali, da se mora gnetiti položaj voznega maneverskega osebja zboljšati.

— Uredba o olajšanju preskrbe mest z drvmi. Trgovinski minister je izdal včeraj na temelju pooblastila iz člena 10. uredbe o kontroli nad cenami naredbu o olajšanju preskrbe z drvmi. Z novo uredbu se ureja dovoz drv v mesto tako, da se zagotovi prodaja po istih cenah, kakor so bila drva kupljena v bližnjih krajih, kar velja tudi za drva, pripeljana iz oddaljenih krajev. To se doseže s tem, da se izplačujejo premije za plačilo dovoza lesa iz oddaljenih krajev. Sredstva za te premije se dobivajo iz pobiranja vozarinske razlike na drva, pripeljana iz bližnjih krajev.

— Zgoščanje delnic petrolejskih družb iz Rumunije. Kraljevska rumunska ambasada v Beogradu razglasa vsem jugoslovanskim imeteljem (detentorom) delnic petrolejskih družb iz Rumunije, da so po Uredbi št. 2343-940 obvezni predložiti omenjene delnice pisarnam Ambasade zaradi njih vpisovanja in žigosanja, kar bi bilo v nasprotju primeru razveljavljeno. Te delnice je treba predložiti najkasneje do 10. avgusta 1940. Ko bodo iste vidne, se bo ugotovilo datum in naslov izvora delnic ali pravice zaloga. Vsa ostala pojasnila se lahko izvedo pri trgovinskemu atašeju gori omenjene Ambasade.

— Vsem turističnim pilotom na področju oblastnega odbora kralj. jugoslovanskega Aerokluba »Naša krilca« v Ljubljani. Na podlagi informacij, ki smo jih prejeli, za letos ni pričakovati, da bi klub dobil sredstva za vzdrževanje redne ali pa samočasne trenaje za pilote, ki so člani Aerokluba. Vsek trenaj je mogoče le v območju vojni trenajnih eskadril, zato opozarjamo turistične pilote, da na pristojnem mestu ugrajajo povoljito rešitev svojih prošenj, ki so jim svojačeno vložili z željo, da se jim dovoli trenajno letenje. Le tistim turističnim pilotom, ki bodo v

takih edinicah izvršili potrebne pogoje za podaljšanje »Dovolj za letenje« po štab vazduhoplovstva vojske diplome podaljšal za tekoče leto.

— Vsem prijateljem gasilcev! V nedeljo 4. avgusta bo minilo leto dni, od kar si je prostovoljna gasilska četa v Podutiku nabavila gasilski avto za prevoz motorke in gasilcev. Da bi bilo društvo kos vsem svojim težavnim nalogam, si je moralo nabaviti tudi potrebno orodje in material, kar pa je seveda zahtevalo mnogo izdatkov. Da bi proslavilo za Podutik važno obletnico in dobilo nekaj prepotrebni sredstev, vabi v nedeljo 4. avgusta vse svoje prijatelje v Podutik, kjer jih čaka prijetno izmenjavanje naše javnosti je treba in malo razumevanja naše javnosti je odgovorno in težavno gasilsko službo, pa bo društvo lahko še uspešneje delovalo v korist svojega bližnjega. Priidite v nedeljo 4. avgusta k nam v Podutik!

— Nova pristojnost ministristva za narodno zdravje. Ministristki svet je na predlog trgovinskega ministristva izdal uredbu o izpremembi § 126. obrtnega zakona. Po tej uredbi se prenese pristojnost za izdajanje pravilnikov, navodil in naredb o ureditvi in higieni lokalov na ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje. Minister bo izdal te pravilnike, navodila in navedbe v sporazumu s trgovinskimi ministrom.

— Prvi Radičev spomenik ob Jadranskem morju. Hrvatsko društvo za napredek Crkvenice je dalo pobudo za postavitev prvega spomenika Stjepanu Radiču ob Jadranskem morju. To bo tudi prvi spomenik, ki ga dobi Crkvenica. Stal bo sredi mesta, tam kjer se pričenja promenada odnosno nova turistična Crkvenica, obrnjen proti glavnemu trgu. Spomenik v obliki doprsnega kipa je izdelal kipar Zvonko Car.

— Zelo slaba letina pšenice v Bački. V Bački je žetev pšenice končana in pričela se je mlačva. Letina je zelo slaba. Povprečno so pridelali kmetje 4 do 6 metrskih stotov na orat, tako da bodo z izkupitkom komaj krili stroške za seme. Žetev, mlačvo in oranje. Tudi letina ječmena in ovsu bo zelo slaba. Dober pa bo pridelek koruze, konoplje in sladkorne pese. Vinska trta kaže zelo slabo, pač pa bo letos mnogo orehov.

— Bolgarski študentje na naši Jadrani. V Dubrovnik prispeje tudi na politične okrog 50 bolgarskih študentov, članov Jugoslovnsko-bolgarske dijaške lige.

— Pregled motornih vozil za območje sreskega načelstva v Ljubljani bo v petek dne 9. avgusta 1940 od 8. do 10. pred popoldnem oddelka za kontrolo mer v Ljubljani. Grudnovno nabreže štev. 17. Sresko načelstvo poziva vse lastnike motornih vozil, da svoja vozila, ki za letos še niso bila pregledana, pravočasno pripeljejo na kraj pregleda. Uporaba starih evidenčnih tablic je zabranjena.

— 400.000 različnih hroščev je zbral. Znani hrvatski entomolog, upokojeni kapetan I. stopnje Robert pl. Weingartner slavni danes šoletnico rojstva in šoletnico znanstvenega dela. Mož ima bogato zbirko domačih favne. Zbral je nad 400.000 različnih hroščev. Njegova zbirka je znana tudi v inozemstvu in zanjo se zanimajo zlasti nemški naravoslovci.

— Moderni način utrjevanja ljubljanskih cest si ogledajo člani Društva inženjerjev v Ljubljani v ponedeljek dne 5. avgusta 1940, s sestankom udeležencev ob 16. uri pred dramskim gledališčem. Ogledala se bodo dela na Erjavčevi cesti in v Gajevi ulici. V primeru slabega vremena se ogled preloži.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, oblačno, nestaino vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 29, v Splitu 28, v Ljubljani in na Rabu 25, v Kumboru 26, v Zagrebu, Sarajevu in na Visu 24, v Beogradu 23, v Mariboru 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.4, temperatura je znašala 14.4.

— Vlom v Koblerjih. Oni dan je bilo vlomljeno v hišo posestnika Josipa Krena v Koblerjih v kočevskem okraju. Tatovi so odnesli zlato možko uro, zlato verzič, malo damsko zapestno zlato uro z vdelanim briljantom, 550 din in sveženj ključev. Kren je oškodovan za okrog 2000 din. Orožniki so ugotovili, da sta bila na delu dva cigana, ki sta se izdajala za Rusi.

— Pobegel vlomilec. Iz zaporov sodišča v Marenbergu je pobegnil 37letni Josip Lakner, ki je znan kot nevaren vlomilec. Lakner se je najbrž dobro oborožil. Rokomavaj je pristojen v Mozelj v kočevskem okraju in je visoke, sloke postave, bledega obraza, pri hoji pa se drži naprej.

— Šola za civilno zaščito prebivalstva v Zagrebu deluje že dve leti in pol. Šola je priredila tečaje malone že za vse stanovce, pa tudi mnogo vaj. Njeno delovanje je obseglo do zdaj že 37.000 prebivalcev Zagreba, tako da lahko rečemo, da je Zagreb dobro pripravljen za primer letalskega napada.

— Volkovi napadajo živino. V banjaškem srezu so se pojavila velika krda volkov, ki napadajo celo govejo živino in povzročajo kmetom občutno škodo. Kmetje so se obrnili na oblastva s prošnjo, naj organizirajo velik lov na volkove.

— Zinka Kunc-Milanov v Buenos Airesu. Tudi Ljubljancem dobro znana operna pevka ga. Zinka Kunc-Milanov nastopa zdaj v Buenos Airesu in je tudi tam do-

segla velike uspehe. V Rio de Janeiro je nastopila z Janom Kiepurom. Razen nje se mudita v Buenos Airesu Zlatko Balokovic in Mla Corak-Slavenski.

— Samomor bivšega župana Mitrevice. Včeraj jutraj se je obesil v Sremski Mitrovici znani trgovec z žitom in bivši župan Jovan Tomić. Zapustil je na ženo naslovljeno poslovalno pismo, ki v njem pravi, da ni nihče kriv njegove smrti, ker se je moralo tako zgoditi. Star je bil 59 let. Že lani si je hotel končati življenje, pa se je samo ranil. Pokojni je bil dobro znan tudi v Zagrebu, ker je kupoval ječmen za neko zagrebško pivovarno. Več let je bil pa poslovodja tvrdke »Trgopromet«.

Iz Ljubljane

— Iz Invalidski dom v Ljubljani. Poročali smo, da si invalidske ustanove prizadevajo uresničiti načrt invalidskega doma v Ljubljani, ki bi naj stal na oglu Jegličeve ceste in Bohoričeve ulice. Zdej je zemljišče v ta namen že kupljeno in skoraj zanesljivo je, da bo dom stal tam, težko je pa še napovedati, kdaj bodo začeli zidati. Poslopje bo imelo dva trakta, ob Jegličevi cesti bo trinadstropno, ob Bohoričevi ulici pa dvonadstropno.

— Iz Ribji trg. Domačih rečnih rib je še vedno malo na trgu, ker so vode, kjer je sicer najbolj ribolov, skoraj stalno narasle. Zdej bi lahko prodajali po tri dni na teden ribe, a jih ne nalove dovolj niti za petek. Tudi morskih rib ni posebno mnogo, a danes je bilo napredaj precej lepo blago. Skušne in tuna so prodajali po 22 din kg, golčice, plavice in sardele po 16 in sardele po 20 din kg. Med rečnimi ribami je bilo še največ ščuk, ki so po 18 do 22 din. Belice so po 16, somi po 22 in postvi po 40 din kakor navadno.

— Iz O Galetovi ulici v Zg. Šiški smo zadržali objavili pritožbo stanovalcev, da je bila lani podrt »kurja fabrika« a s tam pridobljenim nasipnim materialom je bila napravljena kolesarska pot ob Celovški cesti, ki jo vsa Ljubljana smatra za najpotrebnejše cestno delo v tamošnji okolici, brez dvoma so pa z njo prav zadovoljni tudi stanovalci Galetove ulice. Galetova ulica pa tudi pričakuje, da čim prej dobi pri podiranju drugega poslopja v tej ulici precej nasipnega gradiva, saj bo tedaj mestna občina takoj uredila ulico v širši siri. Kar se pa razveljavljave tiče, so sedaj v Galetovi ulici tri električne svetilke in predvideni sta bili še dve novi, toda razdira se je pogodba z Električno združno ne bo popolnoma rešena, toliko časa mestna elektrarna v omrežje Električne zadruge ne more investirati nobenega zneska, pač pa vzdržuje omrežje toliko, da je v obrata zmognem stanju. Ureditve Galetove ulice in njena razveljavljava zavisi torej od ulice same in od Električne zadruge. — Tako nam pišejo z mestnega magistrata.

— Seznanj davnih osnov za ljubljanske gostilne, kavarne, delikatese in vinoteče, za brnarjanje in za trgovine s stari no so od danes do prihodnjega četrtka razgrnjeni na mestnem poglavarstvu pri vratarju magistrata v pritličju leve hiše na Mestnem trgu.

— Iz Ukradena koleca. Izpred Sunarove gostilne na Cankarjevem nabrežju je bilo ukradeno 1000 din vredno možko kolo, znamke »Puch« Francu Rohitu. Iz veže Anžičeve gostilne na Ružinah je tat odpeljal 1300 din vredno, črno pleskano žensko kolo Tereziji Anžičevi. Na Sv. Petra cesti 14 je nekdo ukradel 600 din vredno žensko kolo znamke »Turnier«. Z dvorišča hiše na Peruzzijevi cesti pa je tat ukradel raz kolo Antonu Zadnikarju samo prednji obroč, z gumo vred.

— Iz Ni reš. Poročali smo, da je Alojzija Godec, stanujoča na Sv. Petra cesti poverila školastiki Kureš letni plašč, vreden 600 din. To pa ni res, ker je Godecova svoji znanici plašč že pred časom vrnila in je proti njej podana ovadba preklicana.

— Gostilna Vodnik v Podutiku štev. 25 vabi Ljubljance in okoličane v nedeljo 4. avgusta na žegnanje, v ponedeljek 5. avgusta pa na bob in sejmulo.

Z Jesenic

— Beg iz življenja. Pred Starotovo gostilno na Blejski Dobravi se je ustrelil v glavo 27letni mehanik Anton Petrinčič, ki je bil doma iz okolice Maribora. Puskja je bila nabita z dum-dum-kroglo, ki je nesrečno skoraj raztrgala glavo. Pokojni Petrinčič je bil menda zelo razburjiva narave in je verjetno, da je ta usodni korak storil v trenutni duševni zmedenosti. Pokopan je bil na pokopališču na Blejski Dobravi.

— Poštajno poslopje na Jesenicah bodo podaljšali za okoli 12 metrov. Z delom so pričeli že pretekli teden. V nanovo pridobljene prostore se bodo vselili železniški uradi, ki so sedaj raztreseni drugod. S podaljšanjem postajnega poslopja bo Trg kralja Aleksandra precej pridobil na lepoti. Ob trgu bo zazidano dvojje malih poslopij, ki sta ta okoliš zelo kazili.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din.

Ljubljana, Gospodstvska c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L.

Poslužite se malih oglasov

»Slov. Narod«

ki so najcenejši!

Zdaj v Buenos Airesu in je tudi tam do-

— Pitne vode primanjkuje. V poletnih mescih so nekateri družine brez vode. Zlasti v hišah, ki stoji v višjih legah in na mestni periferiji vsako poletje občutno primanjkuje vode. Ker se mesto stalno širi in število prebivalstva od dne do dne narasča, bo morala občina skrbeti, da se čim-

Anketa o novem voznem redu

Malo je upanja, da bi bili zopet uvedeni ukinjeni vlaki

Ljubljana, 2. avgusta. Danes dopoldne je bila sklicana anketa o novem voznem redu v sejni dvorani direktorja državnih železnic v Ljubljani. Ankete so se udeležili številni zastopniki ustanov, predvsem poštne ministristva, poštne direktorje v Ljubljani, tujske prometnih društev in gospodarskega življenja med njimi generalni tajnik Zbornice za TOI g. Ivan Mohorič, zastopnik Zveze za tujski promet v Ljubljani Koman, Zveze za tujski promet v Mariboru H. Weiss, direktor zdravilišča v Rogški Slatini Gračner, zastopnik Slov. planinskega društva Pučnik in drugi.

Anketi je predsedoval direktor ljubljanske železniške direktorije ing. Rudolf Kavčič.

Zastopnik Zbornice za TOI g. Ivan Mohorič je dejal, da se dandanes razmere tako hitro spreminjajo, da je zelo kožljivo razpravljati o novem voznem redu. Zavalil se je pa direktorji, da je vzdržala zveze z gospodarskimi ustanovami ter da skuša zaslišati njihovo mnenje tudi zdaj. Ker je mednarodni promet skoraj povsem ustavljen, se moramo predvsem prilagoditi temu. Zato bi bilo treba preorientirati naš notranji promet ter izkoristiti vse možnosti, da bi bil čimbolj intenziven. Za-

Iz Celja

— Ukinitve popoldanske poštne dostave v Celju. Celjska pošta bo dostavljala od današnjega dne do preklica pismenske pošiljke ob delavnikih, razen ob sobotah, samo enkrat na dan. Popoldanske časopise stranke lahko dvignejo na pošti med 16. in 18. Ta odredba je prispela iz Ljubljane in je nikakor ne moremo razumeti, zlasti ker se število poštne osebja v Celju ni zmanjšalo. Osebe si tako ne bo prihranilo časa, ker bo moralo popoldne opravljati službo ter sortirati in izdajati časopise. V Celju kot važnem gospodarskem in tujskoprometnem središču je enkratna pošta dostava na dan absolutno nezadostna in utegne povzročiti prebivalstvu občutno škodo. Zato pozivamo pošto direktorjo, da takoj spet uvede v Celju dvakratno pošto dostavo na dan. Mnenja smo da ni treba prebivalstva po nepotrebnem razburjati.

— Dobri plen celjske policije. V četrtki ob dveh zjutraj so v Celju aretirali 33letnega ključavničarja Josipa H. iz Maribora. Pri njem so našli več svežnjev ključev in vilmolskega orodja ter razno blago. Ugotovili so, da je H., ki je znan kot nevaren prijatelj tuje lastnine, izvršil v sredo zvečer v Celju kar tri vlome. Tako je vlomil v Zimsko slaščičarno na Glavnem trgu in ukradel več bonbonjer. Naposled je vlomil še v pisarno družbe za izdelovanje ognja varnih predmetov na Cankarjevi cesti 10 in si tam prisvojil 500 din vreden stari cekin na črnem obesku, last lastnika omenjene pisarne g. Vrsbergarja iz Smartnega ob Paki. Pri aretirancu so našli še vse ukradene predmete.

— Tri nesreče. Na Tolstem pri Laškem je v sredo stopilo govedo petletnemu posestniku sinčku Leopoldu Krajncu na levo nogo in mu jo zlomilo po kolonom. — Ko se je 25letni posestnikov sin Ivan Stojan od Sv. Primoža pri št. Jurju ob juž. žel. peljal s kolesom proti šmarju pri Jelšah, je padel s kolesa in si zlomil levo ključnico. — V torkle se je 25letni delavec Josip Breznik iz Mlač pri Lučah pri delu na žagi vsekal v levo koleno in se hudo poškodoval. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— 1216 tučev je obiskalo Celje v mesecu juliju. Med njimi je bilo 1158 jugoslovenov in 58 inozemcev. Prenocnin je bilo 1744. V letošnjem juniju je obiskalo Celje 914, v lanskem juliju pa 1158 tučev.

— Umrljivost. V mesecu juliju je umrlo v Celju 34 oseb, in sicer 9 v mestu in 25 v javni bolnici.

— Mesto komercialista je treba izpopolniti na državni dvorazredni trgovski šoli v Celju. Prednost imajo prosilci, ki so sposobni poučevati tudi stenografijo ali strojeplis. Zadevne prošnje, naslovljene na ministristvo za trgovino in industrijo, je treba predložiti ravnateljstvu šole do 15. avgusta.

prej ojači vodovod. Občinska uprava je v letošnji občinski proračun vnesla znatno postavko za gradbo novih vodovodnih zajetij in rezervoarja, tako da je upanje, da bo prebivalstvo v doglednem času v dovoljni meri preskrbljeno z vodo.

varovati bi se pa morali tudi vnaprej proti ukrepom, kakršni je bila redukcija vlakov pozimi, ki je bila izvedena proti predlogom naše železniške direktorije. V našem lokalnem prometu je treba zboljšati zlasti zveze znanjski zdravilišči, kar velja zlasti z Rogško Slatino. O pomankljivostih voznega reda na progi med Grobelnim in Rogško Slatino je govoril ravnatelj Gračner in navedel nekaj kričočih primerov. Dogajalo se je celo, da so se morali tujci, namenjeni v Rogško Slatino, peljati s kolesi z Grobelnega, ker ni bilo nobenih prometnih zvez.

Udeleženci ankete so navajali konkretne predloge za spremembo voznega reda v novi sezoni, a referenti direktorje so izjavili, da je zelo malo upanja, da bi lahko uvedli zopet ukinjene vlake, ker je generalna direktorja državnih železnic načelno proti uvedbi vsakega novega vlaka. To stališče generalne direktorje je pobijal Ivan Mohorič kot škodljivo za gospodarsko življenje in samo železniško upravo. Sproženje je bilo tudi nekaj predlogov za uvedbo pospešenih vlakov. Predvsem se je pokazala potreba po pospešenih vlakih na progi Ljubljana—Maribor. Anketa bo končana dopoldne.

— Sestanek upokojenega učiteljstva iz Celja in okolice bo v četrtak 8. t. m. ob 16. pri Vodeniku v Petrovčah. Na pobudo mariborskih tovarišev se bodo udeleženci na sestanku pomenili, kje in kdaj se bodo z njimi sestali.

— Sokolsko društvo Celje matica je na letošnji okolišnih tekah dece v Celju pokazalo, kakšne uspehe morejo najmlajši pripadniki doseči, ako marljivo in redno obiskujejo telovadbo. Tako je bilo pri tekah višje ženske dece pet vrst, od teh štiri iz društva Celje matic. Razvrščene so bile po zaporednih številkah in je dosegla četrta vrsta prvo mesto z 248.75 točke, prva vrsta drugo mesto z 215.75 in tretja vrsta tretje mesto z 212.10 točke. Kot posameznice so bile prva Višner Neva s 40 točkami, druga Makovec Ruža in Božič Nada, obe po 39.75 točke, tretja Siter Ida z 39.50 točke. Nižje dece je tekmovala ena vrsta, in sicer iz našega društva. Najboljša je bila Marta Kodolova, sledila sta ji enaki številom točk Tatjana Krautova in Mila Zalaščkova. Višja moška dece je tekmovala v osmih vrstah, od teh so pripadale Celju matici štiri vrste. Iz te skupine sta bili zavzeti prvi dve mesti z 257.6 in 250 točkami. Kot posamezniki so bili prvi Roš M., drugi Droic F. in Kovarčič V., vsi z enakim številom točk, tretji Cvahet F. Nižje moške dece je bilo za štiri vrste in so dosegli največ četina J. 43.6 točke, štiglic B. 38.8, in Štuka C. 37 točk, vsi iz Celje matic. Naši najmlajši tekmovalci in najmlajše tekmovalke so se dobro obnesli in se bo iz njih, ko bodo došli, izluščili še marsikateri dober tekmovalac, s katerim ne bo imelo veselje le domače društvo, temveč tudi župa in savez.

Iz Maribora

— Nemški meteorološki balonček so spet našli na Dravskem polju, in sicer na nekem travniku pri Bukovcih. Našel ga je gozdni čuvaj Blaž Toplak, ki je balonček z instrumenti vdel izročil sreskemu načelstvu. Balonček je, kakor vse, ki so jih našli ob naši meji, izpustila meteorološka postaja v Lindenbergu v Nemčiji.

— Velika streliška nagradna tekma bo v nedeljo 4. avgusta pri Lipi v Radvanju. Priredi jo studenska streliška družina. Tekme bodo trajale od 15. do 22. ure, nakar sledi prijateljski večer. Vabljeni vsi ljubitelji streliškega sporta.

— Skupen izlet Touring kluba na Pohorje bo v nedeljo dne 4. t. m. Izleta naj se udeležijo člani kluba in člani afiliranih klubov avtomobilisti in motociklisti. Zbirališče je na Trgu svobode med 7 in 8 uro. Izletniki krenejo preko Koč v Reko, kjer se bodo pridružili koloni po določenem programu, nakar bodo prisostvovali otvoritvi in blagoslovitvi nove avtomobilske ceste pri Sv. Arhu. Nato bo blagoslovitev motornih vozil. Vsi prisrčno vabljeni.

DOPISI

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

STASA! Čakaj danes ob šestih pred pisarno. Poljub. 1840

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRODA SE

na prehod iz Slovenije v Zagreb, blizu Zagreba, v letovišcu Samoboru, sredi mesta, tik glavnega trga, velika hiša z vrtom in parcelo ter druge parcele na najlepših položajih. — Prenos brez bremen takoj mogoč. Polzve se pri Leonu Spišiću, Samobor, šmidhenova 3. 1837

SRAJCE

spodnje hlače, kravate, nogavice — še vedno najceneje pri I. TOMŠIC Sv. Petra c. 38. 1845

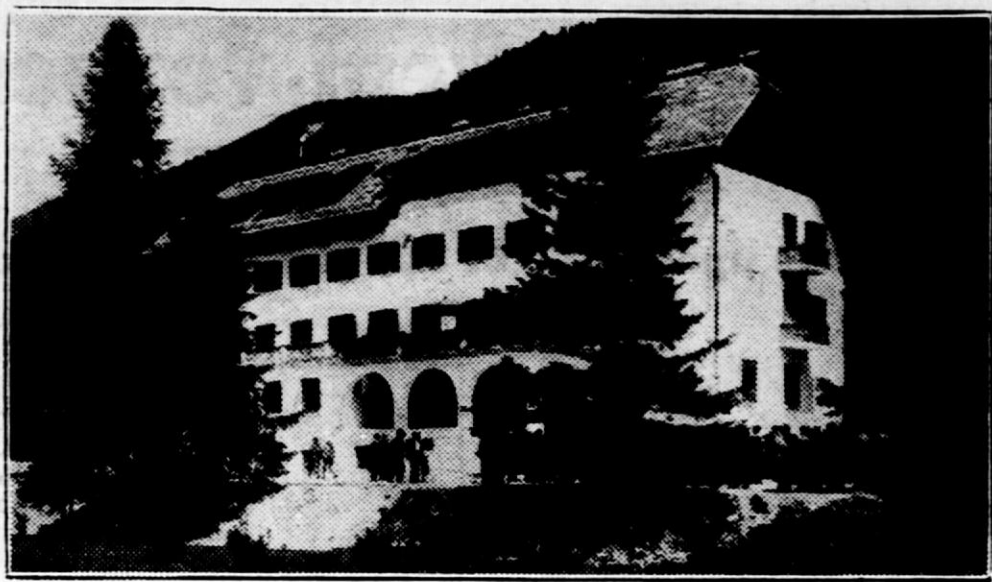
SVEŽA JAJCA

zaboj 720 komadov din 590.—. Sveže slive, brusnice, jabolka — košare 12 kg din 60.— franko voznina razpošilja G. Drechsler — Tuzla. 1842

SLUŽBE

Železničarski otroci na počitnicah

V Gozd-Martuljku imajo krasno urejen počitniški dom viteškega kralja Aleksandra?

Gozd-Martuljki, 31. julija.

Tam, kjer so se pred leti na levem bregu Save razprostirale slabo ali docela neobdelane livade, pusti pašniki, porasli s kri-venčastim borovjem in vitkimi jelkami, grmičjem in neizbitnimi rastlinami, ob vznožju veličastnega špika, se danes ponosno dviga krasen mladinski dom, namenjen okrepitvi železničarske dece. V bližini pa stoji luksuzen hotel Zveze nabavljajnih zadrug, ki nudi po izredno ugodnih cenah prijetne ure oddiha našim državnim nameščencem.

Naš namen je, da se predvsem seznanimo z mladinskim domom, njegovim postankom, namenom in življenjem v njem. Vsem je znana agilitet in pridnost naših železničarjev, ki kljub težki, odgovorni in naporni službi lahko služijo vsem drugim stanovom za zgled, koliko se da z lastno iniciativo, skrbnostjo, marljivostjo in disciplino ustvariti na gospodarskem, socialnem, kulturnem, športnem in karitativnem področju brez tuje pomoči in odvisnosti.

Krepke in solidne nabavljajne ter kreditne zadruge so rešile našega železničarja odvisnosti od denarnih zavodov, kar je silne važnosti prav v današnjih časih. Pogrebna in podporna društva združujejo okrog sebe skoraj vse železničarje ter v težkih trenutkih nesreč in smrti lajšajo najhujše rane. Moderna športna igrišča v Mariboru, posebno pa v Ljubljani, lahko zadovolje vsakega športnika in so nanje železničarji upravičeno ponosni. Na kulturnem področju pa železničarski godbi »Sloga« in »Drava« kot matici drugih številnih železničarskih godb s svojimi glasbenimi solami omogočata vsestranski glasbeni pouk deci naših železničarjev, ki pač ne zmorejo visokih taks in honorarjev po privatnih glasbenih ustanovah. Javni in čisto brezplačni nastopi godbenikov »Sloga« in »Drava« pa so naši javnosti že tako dovolj znani in ni treba izgubljati o tem mnogo besed.

Po vsem tem je pač uveljavljeno, da so naši železničarji začeli že davno razmišljati, kako bi omogočili svoji deci od počitnic preprosto in okrepilo v narocju narave, daleč od zatonih, nezdravih mestnih zidov. S svojimi malenkostnimi prejemki, ki že davno več ne zadoščajo niti za skromno preživljanje, pač niso smeli misliti, da bi pošiljali svoje otroke v drage privatne kolonije. Treba je bilo tudi tu samopomoči. Toda kako, kje in s čim?

V vztrajnem delom, z združenimi močmi! Po tragični smrti, ko je usoda iztrgala našemu narodu največjega sina, blagopokojnega viteškega kralja Zedinitelja-mučenika, so sklenili naši železničarji, da se svojem velikemu dobrotniku in kralju oddolže najlepše tako, da mu postavijo živ spomenik v obliki mladinskega doma, ki naj služi sedanjim in bodočim rodovom kot okrevanje slabotne dece, da iz nje vzra- ste novo, zdravo pokolenje sinov in hčera, pripravljenih služiti svojem narodu, domovini in mlademu kralju.

Na pobudo Nabavljajne zadruge, s podporo uprave in razumevanjem javnosti, predvsem pa s prispevki vseh železničarjev je bilo v enem najlepših kotičkov naše domovine, v carstvu Martuljka, kupljeno prostrano zemljišče, na katerem naj bi stal bodoči dom. Premagujejo vse ovire, ne strahuje stroškov niti zaprek so na tedaj zapuščenem zemljišču veselo zapeli krampi in lopate. Skromna hišica je bila postavljena kot prehodni bodočega doma. Vendar je že ta hišica takoj prvo leto nudila počitek in okrepilo manjšemu številu železničarske dece.

Po izreku pa: zrno do zrna pogajača, kamen do kamna palača, je bil skromni hišici kmalu sledil današnji impozantni mladinski dom. Ko stopiš s postaje v Gozd-Martuljku, ti že od daleč zaplavlja v pozdrav ponosna državna zastava, kakor bi ti hotela razodeti vse veselje in vso radost

mladine, ki se krepí in veseli v tem raju svobodne jugoslovanske zemlje.

Krasota in veličastje okolice ustavi tvoj korak na lepi cesti, ki vodi proti mladinskemu domu. Borovi in smrekovi gozdovi šepetajo svojo pesem, obrobajo grčevje vse do pod strmo skalovje Martuljkove skupine, izmed katere se dviga veličastni špik. Zdi se ti, kakor bi zagotavljal vsem tistim, ki ga obdružujejo, da so brez skrbi za svoje male tam spodaj, saj bedi on in jih čuva namesto ljubice mamice in očka. Široka cesta te popelje dalje preko bistrave Save in že se sliši veselo čebljanje, vrisk in pesem mladine. Sam ne veš, kdaj si se znašel sredi mladine. Preveč je lepot, preveč veličastja, da bi ga mogla oko in duša zapopasti in doumeti v teh kratkih trenutkih.

Mogočen enonadstropni dom se popolnoma ujema s svojo okolico, da ne opazi nobenega nasprotja. Lepo urejeni parki in igrišča pa so obdržali kljub vsemu svojo prvotno samobitnost in lepoto neoskrnjene narave. Tu je torej to krasno okrevanje slabotne, zraka in sonca potrebne železničarske dece, ki vsako leto v večjem številu prihaja sem iz vseh krajev dravske banovine, nabirati si novih moči, zdravja in življenjskega poleta. Ločeno prihajajo sem na enomesečni odmor dečki in deklice.

Letos v juliju je v domu 140 deklet v starosti 7 do 16 let. Nameščene so v 8. zračnih, solčnih sobah po cca 20 v eni sobi, seveda vse lepo pod strokovnim nadzorstvom učiteljice. Za zdravniško pomoč je stalno na razpolago zdravnik in zaščitna sestra, ki pa hvala bogu nimata preveč dela, saj so pač voda, zrak in sonce v prijetelstvu z zadostno in tečno hrano najboljše zdravilni in pomočniki mladine. Če omenimo še pravilno razdelitev dneva, potem je pač stvar lahko umljiva.

Ko prično solnčni žarki poljubljati mlade zaspanke ali zaspance v mehkih poste-

ljah, se že okrog pol šestih začuje povelje k vstajanju, ki je več ali manj prijetno (lenuhov tudi tu ne manjka), nakar se prične po temeljitem umivanju kratka jutrnja telovadba, ki prežene zadnje ostanke lenobe ter znova požene kri po žilah mladih teles. Prične se nameščanje postelj pod »budnik« očesom mlade rediteljice, ki odgovarja za red in snago. Zato je popolnoma razumljivo, da po vsem tem, tako okrog osemih, zajtrk v obliki kave ali čaja z zadostno količino kruha jedva napolni lačne želodčke.

Nato pa se mladina napoti k igram, za katerih raznovrstnost in razvedrilo skrbe pridne in ljubezne učiteljice. Seveda otroci pa so kot mladi kosi, ki kljub vsemu skakanju mislijo že vnaprej, kaj bo ob desetih za malico. Prave zagode tečnega kruha namazanega z marmelado ali pa kruh in hrushke ter borovnice potolažijo glad mladih razposajenk. Nadaljuje se veseli živčav in skakanje vse tja do opoldne, ko prijetno in zadostno kosilo ozna- nja, da je minilo kakor bi minil pol dneva. Po kosilu, obstoječem iz juhe, prikuhe, mesa ali kaj drugega, pa tudi peciva, se kar prileže tem mladim razposajencem spenec, kateremu je določen čas od 1.—3. Spanju sledi kratek izprehod po krasni gozdniški okolici, ki popolnoma osveži telo in duha, temu pa sledi ob pol 17. malica enako kakor dopoldne. Ob sedmih je večerja: žganci, polenta, testenine, mleko klobase pa čaj, vsak dan kaj drugega, vedno pa okusno in izdatno. Če je pa še čaj in potica potem je pa že kar praznik. Po večerji sledi zopet igre in pogovori, vrste se pripovedke in pravljice, dokler ne nastopi noč in s tem vsem potrebni počitek. Žal, da letos deževno vreme onemogoča češče kopanje v bazenih, vendar pa tudi v tem pogledu gre za silo.

Ne smete pa misliti, da se otroci drže samo, čeprav prostornega pa vendar ozkega doma. Kaj se! Pridno hodijo tudi na kraje in celodnevne izlete, da tako spoznajo lepoto naše ožje domovine. Uberejo je s svojimi vodnicami in vodniki proti nemški ali italijanski meji, pa proti strmim stenam in grebenom špika, k mogočnim slapovom, pa tudi tja proti Bledu.

Za vse to je treba skrbeti in priznati moramo, da si funkcionarji Nabavljajne zadruge vzorno prizadevajo, da gre vse v splošno zadovoljstvo dece in roditeljev. Za vse to pa gre velika zahvala tudi bolniškemu fondu železniškega osebja, ki z izdatnimi podporami omogoča hivanje v tem raju tudi deci najsiromajnejšega delav- tuva.

V varstvu mogočnih gorskih velikano- rov, rase nov, samozavesten, zdrav rod bodočih braniteljev zlato svobode in naše krasne domovine. Železničarji nas pa s svojim zgledom uče, kako je treba vzgajati v slogi in ljubezni posameznika in celote nova mlada pokolenja. J. K.

Vila Medici državna last

Zgodovinsko in umetniško palačo je rimski guverner zasegel v korist države

Zadnje tedne je obrnila italijanska javnost pozornost na vilo Medici, ki spada med najkrajše palače Rima. Do vstopa Italije v sedanjo vojno je bila ta vila sedež Francoske akademije, zdaj jo je pa rimski guverner princ Giacomo Borghese zaplenil v korist italijanske države. Vila Medici, okrog katere se razprostira krasen park, leži med hramom Trinita dei Monti in parkom. Pincio. Vskomur, kdor pozna Rim, se vtišne globoko v spomin mogočnega, nekoliko preveč mračnega temno- zolta fasada te znamenite vile, obrnjena na ulico Gabriele d'Annunzio. Nad fasado se dvigata dva stolpca, vidna od vseh strani mesta.

Kardinal Ricci de Montepulciano je dal napraviti leta 1574 načrte za to vilo na Pinciu, na kraju, kjer so se v starih časih razprostirali sloveči Lucullovovi vrtovi — Horti Luculliani. Vila Medici ima dvojno lice, dve različni fasadi, ki je po svoji zunanosti kačeta, da nista nastali istočasno. Zunanja fasada se ne odlikuje po posebni umetniški vrednosti, čeprav je njen portal, okrašen s dvema plemenitima dorskima stebroma v svoji enostavnosti impozanten. Nad težkimi železnimi vrati, sledovi bourbonskih kamenitih topovskih krogel, ki so bile izstreljene sem iz drugega brega Tibe- re z Angelskega gradu, oddaljenega na 1000 in sicer samo zaradi vrtoglavosti švedske kraljice Kristine, ki je obljubila lastniku vile Medici, da mu bo potrkala na vrata in ga povabila na lov. Ena teh krogel služi zdaj zelo miroljubnemu namenu. Iz nje brizga mirno curek vode

v vodometu, stoječem pred vhodom v vilo. Na vrt obrnjena notranja fasada palače, dograjena šele v medicijevih časih, odraža v svojem razkošju ves sijaj Seicenta. Vhod v stebrično predvorano strazi- dva kamenta leva in eden izvira iz antike. Krasen vodomet pred vhodom je okrašen z bronastim kipom Merkurijs. Park okrog vile je prava mojstrovina vrte- ne arhitekture. Umetno pritrženo grmičevje tvori visoke zelene stene, tako da so steezice vedno v hladni senci. Priroda tvori tu z umnim delom človeških rok očarljivo harmonijo. Na ozadju vile Borghese se od- raža silueta malega hrama z dorskimi stebri. Tu je bil najden kip, odpeljan po- zneje v Firence in predstavljač baje Kleopatru, po kateri je bila ta svetinja nazvana Kleopatrin paviljon.

Ko je prešla vila v last kardinala Octa- viana Medici, ki je bil 27 let papež pod imenom Leon XI. jo je okrasil novi go- spodar z antičnimi sarkofagi, stebri in ki- pi, med drugim tudi z Niobo, najdeno pri Sant Giovanni in z Medicjsko Venero, izkopano v Hadrianovi vili v Tivoliju. V tej palači je bil zaprt tudi Galileo Galilei, ko je vodila inkvizicija proti njemu proces, ker je trdil, da se vrtil zemlja okrog sonca.

Na vrtu zgodovinske vile je muzej, ki so ga odprli leta 1933. Zadnje tedne prihajajo na povabilo rimskega guvernerja v park vile Medici velike množice rim- skega prebivalstva in tujcev, da si ogleda- dajo te rimske znamenitosti. Princ Borghese je izjavil novinarjem, da proučuje

načrt zveze med vilo Medici ter Pincijem in vilo Borghese. Tako bi nastal zelo dra- gocen kompleks rimskih parkov, ki je krasna oaza v samem srcu večnega mesta.

3500 znanstvenih ekspedicij

Ruski geološki zavod namerava letos od- poslati v vse še neraziskane kraje Rusije ekspedicije, ki jim bo naloga iskati nove vire naravnega bogastva. Na drugi strani pa podrobneje proučevati rudnike in le- žišča rud, ki jih že izkoriščajo. Pri obsež- nosti Rusije je razumljivo, da bo moralo biti takih ekspedicij zelo mnogo. Iz Rusije poročajo, da jih bo blizu 3500. Posebno pozornost bo posvečena Daljnemu vzhodu,

kjer bodo iskale ekspedicije železno rudo, ki bi se dala predelovati v amurskih je- klarnah v Komsomolsku.

V okolici Vladivostoka in v republiki Kazakstan so baje bogata ležišča svinčene rude. V Uralu bodo iskale ekspedicije že- lezno, svinčeno in tungsteno rudo. Na Ukrajini in na polotoku Krimu utegnejo naleteči na vrelce nafte. Na teh ekspedi- cijah bodo morda uporabili že tudi izume geofizika sovjetskega geološkega zavoda Logačeva. Njegov izum omogoča preiskati zemljo iz letala in ugotoviti, če so v nji ležišča rude. V ta namen uporabljajo in- dukcijski variometer, ki zabeleži med po- letom vse izpremembe magnetičnega polja v ozemlju, nad katerim letalo leti in po tem izpremembah sklepajo učenjaki, da-li je v zemlji ruda ali ne.

Dr. Juliju Gabrovšku na sveži grob

Ljubljana, 2. avgusta.

Pokojno se kopljejo močnimi strazarji naših mej v morju bleščeče svetlobe. Okameneli otroci davnega zagona mladostne zemlje proti sinjemu svodu leno ogrevajo svoja vela telesa, svoje premre ude v žgo- či pripeki poletnega sonca.

V razritih pečinah hrševitega Razora se bje tih ali zagrozen boj drznega človeka s narodo; podjetni duh se ruje z okorno gmoto. Borec se vzpenja na oporišče. Ni ovire, ki bi ga zavrnila, ni nevarnosti, ki bi ga oplašila. Minevajo ure zbranosti in pre- magovanja. Vse bolj se odpira vzvišeno lep pogled na dom velikano. Nadzemska ra- dost navdaja srce in duša željna plje lepoto in se očistiže pozemskega blata. Oprašča se tesnih vezí vsakdanjosti, otresa se more predsodkov: Človeška pomembnost se iz- gubi v vesoljstvu in zasluži vir prapočela.

— Odkriva se vrh. Vnema se podvoji v vselem pričakovanju zmage. Temna senca se utrne preko stene. Ske- leča bolečina dá komaj zaslužit zlo. Roka krčevito hlastne po opori, svet se zamaže ter zatone v nič. Zamolkel padec, zamira- juče hrušč v globčino. ... Obrnil se je nov popisan list naše veličastne a pre- tragične žalpijake. Pokojno zro mrzli or- jaki na pehanje človeških rodov pod seboj in brezobzirno odbijajo njihove sme- nade v planinsko kraljestvo. Od razorane stene pa se je odrgalo črno sporočilo, ki je zasejalo jedko bol v nešteta srca.

Simbolična podoba kipečega pa nasilno pretrganega mladega življenja. Ugasilni je široko razgledani duh, zastala neumorna enojnost in vedri nasmeji je zamrl na blelih ustnah. Iskalec bisero duha in pri- rode je omahnil v lepoti sami. Drugam je odšel reševati večno vznemirljiva vpraša- nja o osnovnih stvareh, o poslednjih rečeh: Duh — Materija — Smrt — Bog. Zadušen je upor idealnega nepopustljivega pro- testanta proti zlu in krivici naših težkih dni. Ali je zdaj srečnejši in resnici bližji? Mi begamo dalje in zavijamo bela jadra.

Prazno je omizje v Caisinnem črnoelem omizju vitezov zamišljenih lic. Nič več ga ne bo magična sila priklepala z njimi skupaj na oni čudoviti omejeni, a neskončni štiridimenzionalni svet, ki so mu v nešte- tih urah iskanja skušali iztrgati tajno in mu vsiliti svoj red. Nič več ne bodo na turnirjih lomili z njim strateških kopij, ne parirali bliskovitih kombinacij s podmini- ranimi zasedami. Tovariš je odšel brez slo- vesa iz mlade čete, ki jo je enodušna volja že toliko led vodila preko številnih zmago- vitih tekem. Zapustil jih je šahist-borec, ki mu nista bila šah in življenje nič dru- gega kot večni boj, ki se mora dobojevati do konca. Bil je bojevnik Laskerjevega ko- va in zaupanja v zdrav razum: Bori se po načrtu neuklonljivo v dobrih in slabih po- zicijah! Tudi v svoji zadnji partiji se ni izneveril temu načelu, čeprav bo ostal njen izid za vedno neznan.

Mnogo prebrano je odšel mladi mož, saj je komaj dobro premeril silo, zmeril daljo in trasiral pot. Po številu majhen narod

Röntgenovi žarki za kontrolo pnevmatik

Röntgenovi žarki se čimdalje bolj uve- ljavljajo kot zanesljiv pripomoček tehnike. Poznamo že proseganje kovin z Röntge- novimi žarki. Zdaj so začeli presegati s temi žarki tudi pnevmatike. Prvi tak aparat je izdelala General Electric Corporation v Chicagu. Röntgenski aparat je pritrjen na kolesčke, da se lahko premika, odnosno prevaža k avtomobilom in motociklom.

Ne da bi bilo treba sneti pnevmatiko, se lahko prepračimo, ali je plašč pod njo po- čen ali pa se je kaj zapilo vanj. Vsaka tudi najmanjša poškodba pride tako na dan in s pravčasno odstranitvijo se ob- varuje avtomobilist ali motociklist poznej- ših stitnosti in stroškov. Pri proseganju je treba avto samo nekoliko dvigniti, tako da lahko kolesa zaslučimo in obsegamo pnev- matiko okrog in okrog. Röntgenski aparati so proseganje pnevmatik se lahko uporab- ljajo v vsaki avtomobilski delavnici. Obeta se jim torej lepa bodočnost.

Temperatura živali

Telesna toplota živali ni enaka. Pri pti- cah je večja, kakor pri sesalcih, pa tudi pri sesalcih je telesna toplota različna. Pri ptičah doseže normalna telesna toplota 40 do 43° C. Redko je nižja od 40° C. Pri sesalcih je telesna toplota navadno višja kakor pri ptičevih. Povprečno znaša pri konju 37,8 do 38,7°, pri govedu in ovcah 37,5 do 39,5°, pri kozah 39,8 do 40°, pri pra- sičih 38 do 40°, pri psih 37,5 do 39°, pri mač- kah 38 do 39,5°, pri morskih prašičkih 38 do 39°, pri domačih zajčih 38,5 do 39,5°, pri podganah 37,5 do 38,5°, pri opicah 35 do 39,5° C. Velibodi imajo povprečno telesno toploto 36,5. Visoko temperaturo imajo po- larni živali, polarna lisica 38,3, polarni volk 40,5, beli zajec 38,4, snežni jereb 43,80 C itd.

Muzej tiskovnih napak

Najzanimivejša ustanova v ameriškem Bostonu je muzej tiskovnih napak, ali po- vršnosti stavcev odnosno korektorjev. Ti- skovne napake je zbral pisatelj Spencer Cox. V prvem oddelku so izreki iz listov in revij, v katerih je tiskovna napaka po- vsem izpremenila smisel stavka ali član- ka. V drugem oddelku so zalomljeni od- stavki knjig. Ponos Coxove zbirke je ame- riški zvezni zakon iz leta 1933, ki so ga morali izdati dvakrat, ker je bil prvi za- radi tiskovnih napak povsem nerazumljiv.

Radioprogram

Sobota, 3. avgusta.

7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napove- di, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Izbranih plošč bo vrsta cela se v venčku pisanem vrtelu. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Izbranih plošč bo vrsta cela se v venčku pisanem vrtelu. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Pavilov oder. — 17.30: Od bajke do bajke (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra ra- dijski orkester. — 18.40: Mesto in kraj Laško (prof. dr. Viktor Tiller). — 19: Na- povedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Zunanje politični pre- gled (dr. A. Kuhar). — 20.30: Ješkove muhe št. 2. (za 8 minut pisane šare). So- delujejo pevci, igralci, plošče). — NN: Na- povedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester.

PROBLEM

Zena ob treh ponoči: Ali si to ti Edvard? Mož: Takoi ti povem dušica, samo po- čakaj. da stopim pred zrcalo.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— Tebe ... Michelino de Valcor! Tebe! Ta pri- smuknjena starka, — je ponavljal njen oče ves bled in mrmrajoč, kakor da ga je obšla groza. — Seveda. — Prepovedujem ti govoriti tako. Prepovedujem ti to! — je vzkliknil še bolj grozeče nego tedaj, ko se je bil razjezil zaradi njenega sestanka s Fran- coise.

Michelina se je že hotela upreti. Med očetom in njo še nikoli ni prišlo do nesoglasja, da bi se bile pomerile njune sile. Toda preizkušnja je morala priti prej ali slej, kajti bila je prav hči svojega očeta. Toda zdaj to še ni smelo priti. Rahločutno Miche- lino srce je takoj spoznalo, kako bi v tem trenutku njen odpor razburil očeta. Ustrašila se je.

— Prosim vas odpustanja. Pozabila sem, da naša rodbina ceni Mathurino Gaelovo zavoljo nekih sta- rih uslug, čeprav ne vem, kakšne so te zasluge. Ali ni bila morda vaša dojlja, oče?

— Nekaj podobnega je bila, — je odgovoril mar- kov. Njegov glas je bil še bolj čuden, kakor ta od- govor.

— Ah, — je dejala Michelina, — to je torej raz- log, zakaj se tako zanimata za njeno vnukinjo? — Govori jasneje. Cemu ta ton?

— Ne upam si, soditi vas, oče. Toda mučno je slišati vaše ime v zvezi z imenom pustolovke, ki je ljubica princa de Villigena.

— Opusti vendar besede ženske, ki se spozna na vrtinec življenja, v istem trenutku, ko kažeš, kako daleč si, hvala bogu, proč od njega.

— Izraz ljubica vas torej žali? — Iz tvojih ust da.

— Torej vas stvar sama bolj odbija nego beseda. Tudi kar se tiče mene, ker smatrate, da bi bilo prav, da bi se ukvarjala s to Bertrando.

Markiz de Valcor se je ozrl na svojo hčer in iz oči mu je odsevala globoka žalost. Potlej je pa sedel k pisalni mizi in si podprl glavo z rokami.

Michelina je stopila k njemu, še vedno nekoliko ponosna, toda pomirjena v svoji dobrotljivosti. Rahlo se je dotaknila njegove rame.

— Ali sem vas razžalila, oče? — To ni tvoja krivda. — Kako pa govorite! Nehote sem torej zadela v vas zelo globoko čustva.

— Nered vidim, da moja hči nima srca, — je od- govoril markiz kratko. — Do koga?

— Do stare babice, ki se obrača nate z najgen- ljevejšo tesnobo do ubogega, zlorabljenega otroka.

— Oh, oče ... Zlorabijo se samo tisti, ki to sami hočejo.

— Kako moreš tako soditi? — Ponosno dekle se je vzravalo. Oči so ji zažarele.

— Po sami sebi. — Ne primerjaj ...

— Dobro pazi, — je vzkliknila in usta so se ji zaničljivo skrivila.

— Ubodica, — je dejal markiz. — Neizkušena ubožica.

Michelina je molčala, presenečena po tem prizvoku resnosti. Markiz je pa nadaljeval:

— Čistost, to je lepa lastnost. Toda dobrosrčnost je še lepša.

Tedaj se je pa oglasila v Michelini njena vroče- krvnost.

— Ali mislite, da sem preveč zadela Françoise? — Françoise bi naju bila živa raztrgala, da bi se polastila našega naslova in našega dednega posestva.

Plemenita mlada žena, ki branim njene interese, odklanja denar človeka, ki jo je uničil, da bi ne pri- ključila svojim motnim interesom grešne ljubezni.

A sama pod težo brezpravja predsodkov in zaniče- vanja dela, da bi vzgojila svojega otroka ...

— Plemenita, pravite? Ali je mogoča plemenitost v grehu?

— Ali moremo govoriti o grehu tam, kjer je za- blodilo srce? — Oh, srce ...

— Dragi otrok, če ni udeleženo pri tem srce, če so to nizkoti nagibi, pohlep po razkošju, častilnost, ne ravna grešno dekle tako, kakor Bertranda. Čim

je greh storjen, ga ne popravi ... kuje samo do- biček iz njega. Pri takozvanih slabih delih so razlike po vseh stopnjah, ki dele v iluzijah zvišeno dušo od preračunljive in nizkote. Tja vodi moralna.

— Po tem računu bi moral imeti ta greh svoje opravilo, — je dejala Michelina, ki je usmerila srep in odprt pogled v dno duše svojega očeta.

Zgrozila se je nad učinkom svojih besed. Zdelo se je, da markiz Valcor razmišlja, zroč v njene oči, kjer je morda iskal daljno in tajno misel. Njegov obraz se je nenadoma izpremenil. Odprl je usta in zadržal besedo. Nekaj časa je molčal, potem je pa dejal:

— Kaj je to zločin? Treba bi bilo sporazumeti se. Pod pestro uniformo in s peresom okrašenim klo- bukom ima vsakdo pravico pobiti stotisoče. To je človek osvajalet. Usoda vsak dan uničuje bitja, ki njihova smrt koristi drugim. Storitni dejanje vla- darja, božje dejanje, izpremeniti korak usode — to se lahko zdi zaničevanja vredno, nečloveško. To ni vedno zločin.

— To je protislovje, oče, kaj ne govorite resno? — Renaud se je zasmel, ne da bi odgovoril.

Skoraj takoj se je vrnil nju pogovor k Bertrandi.

— Glede na vaše mnenje, oče, — je dejala Mi- chelina, — se bojim strogo obsoditi to nesrečno vprico vas in kar zadeva mene. Če bi hotela usoda, da bi se križala najina pota, se ne bom vrnila od nje in ji pokazala svojega zaničevanja, kakor bi bila storila prej. Toda ne zahtevajte od mene, da bi ka- korkoli posegla v njeno življenje, ki se mi upira.

— Toda, ne odgovorj njeni babici?

Bogastvo mariborske študijske knjižnice

44.000 skupnih, 20.000 tekočih izvodov — (Nova izposojevalnica nudi nad 4000 izvodov)

Maribor, 1. avgusta
Kdor je svojčas videl začetek kulturne ustanove, iz katere izhaja sedanja naša študijska knjižnica, in pozneje ni imel prilike videti in spoznati tudi njen čudovit razvoj, pa si bo zdaj ob zopetni otvoritvi preurejene knjižnice ogledal te krasne dvorane, npr. pisane s knjigami, revijami, časopisi, dragoceni rokopisi, arhivi itd., bo moral s posebnim spoštovanjem občudovati to nepregledno delo truda in osebnih postržovalnosti vseh tistih maloštevilnih činiteljev, katerih imena se tako rekoč vtelesnijo in odselevajo v zgodovini in obstoju te knjižnice.

Zgoraj navedene številke morajo imponirati in to tudi oni, ki te ustanovo že poznajo, pa niso imeli prilike celotnega pregleda tega ogromnega duhovnega bogastva. Prav za prav zdaj take prilike tudi ni bilo, ker je bilo to bogastvo preveč utesnjeno v nezahtevne prostore in je preveliko število izvodov moralo ležati po

teh, ker drugod ni bilo več prostora. Preureditev je temu nedostatku odpomočila, predvsem svedra s pridobitvijo velike koncertne dvorane, ki služi odsej izključno kot skladišče ozir. založništvo za knjige. Kot nadaljnji pridobitek se šteje odsej tudi mala soba na hodniku. Ta prostor se je preuredil v ognjavnico shrambo za nenadomestljive časopise.

Tudi dosedanja obiskovalci te knjižnice bodo ostrmeli, ko je zdaj po preteku treh mesecev zopet vidijo. Vse drugače, lepše, boljše kot je bilo. Le eno bo začasno še popogledal: študijsko sobo ali vsaj primeren prostor, namenjen izrecno študiju, kateremu namenu v prvi vrsti naj služi ta knjižnica. To vprašanje ostane začasno še odprto.

Točasno pa knjižnica odpira svoje obratovanje iz izposojevalnice. Ta se nahaja sicer v dosedanjem prostoru, toda v zelo razširjenem obsegu, ki zavzema prostor tudi dosedanje čitalnice, katera je preme-

ščena v drugo, veliko svetlo dvorano. Izposojevalnica je pregrajena; vhod ali sprednji del služi za knjižne in rokopisne razstave itd.

Okusno in primerno preurejena je tudi ravnateljova soba, kjer se nahaja jeklena, ognja varna omara za shranjevanje posebno dragocenih rokopisov in knjig. Prostor poleg te dvorane pa služi še nadalje kot skladišče za knjige. Ta prostor in velika dvorana ne bosta dostopna občinstvu.

Sveda ni še in tudi ne more biti že vse gotovo, kar zahteva celotna preureditev. Toda to, kar je že opravljeno, da zmore izposojevalnica že to soboto pričeti z izposojevanjem, je tako velikansko delo, da je v prvi vrsti cela ostala Slovenija lahko ponosna na to svojo kulturno ustanovo pod srečno izbranim vodstvom našega pohorskega pesnika, ravnatelja Janka Glaserja, s katerim naslovom so tesno združeni simena odličnih mož, h katerih zaslugam se še posebej povrnemo.

POZOR! Prvi film o **DOGODKIH IZ VOJNE 1939/40** ki prikazuje vojne dogodke začeni od vojne na Poljskem, zavzetjem Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije do premirja v Compiègneu.

Blagajna je odprta za predprijavo od 11. do 12. ure in od 15. ure dalje! Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

KINO UNION, tel. 22-21
Zaradi velikega zanimanja predvajamo še vedno tudi barvani modni film!

Trije legionarji — trije mušketirji, II. del
KINO SLOGA, tel. 27-30 SAMO SE DANES ob 16., 19. in 21. uri

KINO MOSTE
Danes in jutri ob 20.30 uri, v nedeljo in ponedeljek dva izbrana vefilma:
Monumentalno delo veličastnih scen največjega požara v zgodovini človeštva:
Chicago v plamenih
Tyrone Power - Alice Fay - Don Ameche

Zivljenje na ruskem carskem dvoru, intrige in ljubezen največje carice:
Katerina Velika
Conrad Veidt

Maribor v borbi proti jetiki

Mariborska Protituberkulozna liga je organizirala poseben sklad za protituberkulozni azil

Maribor, 1. avgusta
Maribor ima poleg svojih nacionalnih, socialnih, gospodarskih in kulturnih problemov tudi svoje zdravstvene probleme. Med najtežjimi vprašanji na tem polju je nedvomno morilka jetika, ki zahteva vsako leto v Mariboru veliko človeških žrtv, saj je Maribor izrazito delavsko mesto in je med našim delavstvom jetika najbolj razširjena. K sreči imamo v Mariboru številne človekoljube, organizirane v Protituberkulozni ligo, ki delajo vztrajno in sistematično na pobitjanju te strašne morilke našega naroda.

Od kar uspešno deluje Protituberkulozni dispanzer v Mariboru, ki leto za leto pregleduje tisoče in tisoče oseb, ki so sumljive da boleha na tuberkulozi, je tuberkuloza v Mariboru nekoliko v upadanju. Osebe, pri katerih ugotovijo odprto tuberkulozo, napotijo v bolnico, da ne okužijo okolice. In vendar vse to delo ne bo nič zaleglo, ako se jetika ne začne zdraviti pri korenini. Znano je, da so delovni pogoji našega delavstva, ki se izčrpava v tekočih tvojih in drugih industrijah, slabo težki. Delavni sloji ne zaslužijo niti toliko, da bi se nasitili in posledica je, da delavstvo telesno hira in je tako podvrženo jetiki, ki laže svojih žrtv prvenstveno pri telesno šibkih posameznikih. Zaradi tega bi morala naša tekstilna industrija žrtvovati tudi nekaj za zdravje svojega delavstva, ki jim zasluži milijone

in milijone, dočim delavstvo nima dovolj niti za hrano. Oblastva bi morala v tem pogledu vsaj nekaj ukreniti, da se zdravstveno stanje našega delavstva izboljša.

Statistika o delovanju Protituberkuloznega dispanzera v Mariboru nudi sledečo sliko: Leto 1930 je bilo v Mariboru 183 obolelih na jetiki in jih je od teh 67 umrlo. Leto 1931 je bilo 419 obolelih in 68 smrtnih primerov. Leto 1932 je bilo 550 obolelih in 59 smrtnih žrtv. Leto 1933 je bilo 945 obolelih in 61 umrlih. Naslednje leto 867 obolelih in 107 mrtvih. Leto 1935 obolelih 655, umrlih 117, naslednje leto 251 obolelih, 98 mrtvih, leto 1937 253 obolelih in 66 mrtvih, leto 1938 je bilo 357 obolelih in 72 mrtvih, leto 1939 pa 362 obolelih in 69 smrtnih primerov. Značilno je, da je število smrtnih primerov zaradi jetike največje v februarju in marcu, oziroma septembru in decembru, dočim je starostna doba med 20. in 25. letom ona, ko ugasne največ človeških življenj radi jetike.

Protituberkulozna liga v Mariboru je organizirala poseben sklad za protituberkulozni azil. Ta sklad se od meseca do meseca razveseljuje več in je že prekoračil pol milijona din. Upamo lahko, da bodo marljivi funkcionarji Protituberkulozne lige v Mariboru tudi vnaprej osredotočili vse svoje sile na to, da se čim bolj omeji strahoten val smrti, ki prihaja pretežno med nižje sloje z najhujšo morilko človeških življenj — jetiko.

prvotni razpis ministrstva, po katerem bi bilo lahko sprejetih le 35 učencev in 35 učenk, in je posebno fantom, ki so primerni za učiteljski poklic, dana možnost, da ta poklic dosežejo. Prošnje za sprejem se vlagajo na ravnateljstvo do 14. avgusta t. l.

O tem in onem. V ljubljanskem radiu bo drevi v okviru turističnih objav predavanje o novi planinski cesti iz Hoč do Sv. Ane na Pohorju. — Moški podružnici CMD v Mariboru je poklonil g. Valter Kunst znesek 104 din, ki ga je zbral pri pevskem omizju. — Umrila je znana goslinčarka Ana Birtičeva v Obreškem nabrežju. — V neki gostini na Tržaški cesti je neznanec zabodel z nožem v desno stegno 32letnega delavca Ivana Nachtigala iz Maribora, ki so ga odpravili v bolnico. — V torkel je bil na vinarski šoli zaključek solskega leta. Šoli je dalo slovo 27 gojencev drugega letnika, ki so vsi končali šolo z uspehom, od teh 6 z odliko, 13 s prav dobrim in 3 z dobrim uspehom. — Usodna igra z vžigalicami. V Gumičici sta se igrala v gospodarskem posloju posestnika Janeza Čeha letnika Nada in 3letni Franc Čeh. Ker ni bilo staršev doma, sta prišla do vžigalic, s katerimi sta pri igri zanetila požar, ki se je bliskovito razširil na vse poslopje. Ogenj je zajel tudi oba otroka. Deklica je zbežala z goru obklobo k sosedom, 3letni bratec pa je ostal v plamenih od koder so dobili le zgorelo truplo. S težkimi opeldinami po vsem telesu so Nado Čehoovo odpravili v bolnico, kjer pa je podlegla smrtonosnim poškodbam. — Stroga kazen. Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je moral zagovarjati 39letni kamnosek Nikola Krapčenko iz Maribora, ki ga je državni tožilek obtožil, da je dne 12. decembra 1939 hudo razžalil službojučega policijskega stražnika, ki ga je hotel aretirati. Krapčenko pa ima na vesti še razne manjše tatvine in je v smislu obtožnice ukradel v Mariboru 4 osebam predmete v skupni vrednosti okoli 400 din. Pri razpravi pa je Krapčenko odločno tajil očitane mu tatvine. Obsojen je bil na leto dni in 6 mesecev roblje, na 300 din globe, ter na izgubo častnih državljskih pravic za dobo 3 let. — Nesreče. 21letni delavec državnih železnic Ivan Kotnik iz Radvanja se je zaletel v neki osebnih avto. Obklobo se je z zlomljenimi rebri in težkimi notranjimi poškodbami. — S hleva je padel in obklobo nezavesten z notranjimi poškodbami in zlomljeni nogo 24letni kmečki dninar Josip Kodrič iz Jurjevskega dola. — Pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju je padel s kolesa 16letni delavec Rudolf Mlakar. Pri padcu si je zlomil levico, ter se hudo pototkel na glavi. — Kos železa je padel na nogo 30letnemu delavcu Viktorju Pušniku iz Janjeve gore pri Selnici ob Dravi. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski splošni bolnici.

je ena stran Tomšičeve ceste, ki spada pod mesto, urejena kakor mora biti, druga stran pa predstavlja divjo gmajno. Ne gre, da bi se okoliške občine postavljale samo na račun mesta, morale bi tudi iz lastne iniciative kaj storiti za napredek in opešavo kraja. Če pa tega ne morejo, naj se pa nikar tako krčevito ne branijo priključitve k mestu. (Del. polit.)

»Planinka« spet stoji. Kakor znano, je v letošnji zimi požar uničil planinsko kočjo »Planinka« na Pohorju. Podravska podružnica SPD v Rušah, ki je bila lastnica pogorele »Planinke«, je zbrala potrebna sredstva in pričela graditi novo »Planinko«, ki so jo sedaj dogradili. Slovesna otvoritev in blagoslovitev nove pohorske planinske postojanke bo v soboto 3. avgusta.

Smrtna prometna nesreča se je pripetila na državni cesti med Mariborjem in Mariborom, in sicer pri km 32. Neki tovorni avto iz Mariborja je do smrti povozil 9letnega posestnika sina Franca Kolarija iz Mariborja, ki se je peljal s kolesom po cesti. Iz dole se neugotovitvenega vzroka se je deček znašel pod kolesom tovornega avtomobila, ki mu je zdrobil levanje, tako da je bil nesrečni Kolari pri priči mrtev. Na kraj tragične prometne nesreče se je podala sodna komisija, ki je ugotovila dejanski stan in ki je določila podrobne okoliščine, ki so povzročile usodno nesrečo.

Ob oku je prišel 21letni Aleksander Denkovič, ki mu ga je neki moški pri igri v betnovskem gozdu izbil s slepo municijo. Denkoviča so v mariborski bolnici operirali ter so mu morali odstraniti oko.

Študentske novice. Predsednikom je bila seja študentskega občinskega odbora, ki jo je vodil župan g. Kaloh. Na seji so razpravljali o tekočih občinskih zadevah. V smislu sklepov se bodo elektrifikacijska dela nadaljevala. Razpravljali so tudi o prošnjah občinskih delavcev za zvišanje plač, toda prošnje niso ugodili, ker ni kritja za nove izdatke. Pač pa so delavcem odobrili 3dnevni plačani dopust. V smislu zakona o telesni vzgoji naroda je bil na občinski seji izvoljen odbor, ki bo skrbel za obvezno telesno vzgojo. V odboru so gg. Kaloh, Kumperssek, Pregl in Omulec.

Poročje. V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Alojz Majhen, delavec, in Antonija Petrovič; Rudolf Jurčič, delavec, in Ivana Poš; Maks Šprah, delavec, in Matilda Kramberger; Valentin Marček, zasebni uradnik, in Ivana Kuster; Josip Šleberger, tkalec, in Pavlina Šket; Viktor Jamnikar, tkalec, in Terezija Meh; Bernard Forstner, sodarski pomočnik, in Neža Forstnerič; Avgust Hrašnik, poštini služitelj, in Katarina Hinz; Janez Debenak, ključavničar državnih železnic, in Marija Žagar; Avgust Vezjak, in Elfrida Stuehec; Ivan Zunc, delavec, in Gizela Treppo, Obilo sreče.

Iz Ruš. Letno sokolsko gledališče v Rušah je že naštudiral veličastno dramo o kmečkih uporih pod naslovom »Matija Gubec«. Prva predstava na letnem sokolskem gledališču bo v nedeljo 18. avgusta. Zaradi večje ter imponentnejše učinkovitosti bo predstava zvečer. Mariborčanom bo za povratek pripravljen poseben vlak, ki bo odhajal iz Ruš ob 23. uri.

Kaj bo z gradnjo državne ceste Maribor—Fram? Kakor se poroča iz Beograda, je gradbeni minister podpisal nalog Državni hipotekarni banki v Beogradu, naj da svoji podružnici v Ljubljani na razpolago 2 milijona din za režijske stroške gradnje ceste Maribor—Fram. Kakor znano se bo državna cesta Maribor—Fram modernizirala v režijske države. Neštetokrat so že napovedovali, da bodo pričeli z gradbenimi deli, toda vse dosedanje takšne napovedi so bile netočne. Upamo, da je vsaj vest o tistih 2 milijonih din, ki da so sedaj baje na razpolago tehničnemu odboru za gradnjo ceste Maribor — Fram, resnična, in da se bodo dela v kratkem

pričela. Skrajni čas je že, da se po tolikih napovedih vendarle enkrat prične z modernizacijskimi deli, kajti omenjena cesta je v takem stanju, da se ne da opisati. Dan za dnem se dogajajo na tej cesti nesreče, ki imajo svoj vzrok v skrajno slabem stanju te tako močno frekventirane državne ceste.

Skupen izlet Touring kluba na Pohorje bo v nedeljo dne 4. t. m. Izleta naj se udeležijo člani kluba in člani afiliranih klubov avtomobilisti in motočiklisti. Zbirališče je na Trgu svobode med 7 in 8 uro. Izletniki krenejo preko Koč v Reko, kjer se bodo pridružili koloni po določenem programu, nakar bodo prisostvovali otvoritvi in blagoslovitvi nove avtomobilske ceste pri Sv. Anehu. Nato bo blagoslovitev motornih vozil. Vsi prisrčno vabljene.

Vreme. Tezenska vremenska postaja napoveduje za mariborski okoliš spremenljivo in oblačno vreme. Toplota se bo nekoliko dvignila. Večernja najvišja temperatura je bila 20,7 C, najnižja pa 13,6.

Iz Celja

Ukinitev popoldanske poštne dostave v Celju. Celjska pošta bo dostavljala od današnjega dne do preklica pisemske pošiljke od delavnikov, razen ob sobotah, samo enkrat na dan. Popoldanske časopise stranke lahko dvignejo na pošti med 16. in 18. Ta odredba je prispela iz Ljubljane in je nikakor ne moremo razumeti, zlasti ker se število poštnega osebja v Celju ni zmanjšalo. Osebe si tako ne bo pritrnilo časa, ker bo moralo popoldne opravljati službo ter sortirati in izdajati časopise. V Celju kot važnem gospodarskem in tujkoprometnem središču je enkratna poštna dostava na dan absolutno nezadostna in utegne povzročiti prebivalstvu občutno škodo. Zato pozivamo poštno direkcijo, da takoj spet uvede v Celju dva. kratno poštno dostavo na dan. Mnenja smo da ni treba prebivalstva po nepotrebnem razburjati.

Dobro plet celjske policije. V četrtki ob dveh jutraj so v Celju aretirali 33letnega ključavničarja Josipa H. iz Maribora. Pri njem so našli več sveževjeh ključev in vlomilskih orodij ter razno blago. Ugotovili so, da je H., ki je znan kot nevaren prijatelj tuje lastnine, izvršil v sredo zvečer v Celju kar tri vlome. Tako je vlomil v Zimskovo slaščičarno na Glavnem trgu in ukradel več bombonjer. Naposled je vlomil še v pisarno družbe za izdelovanje ognja varnih predmetov na Cankarjevi cesti 10 in si tam prisvojil 500 din vreden star cekin na črnem obesku, last lastnika omenjene pisarne g. Vorskberga iz Smartnega ob Paki. Pri aratiranju so našli še vse ukradene predmete.

Tri nesreče. Na Tolstem pri Laškem je v sredo stopilo govedo petletnemu posestniku Leopoldu Lepoldu Krajncu na kolo in ga mu zlomilo po koleno. — Ko se je 25letni posestnik sin Ivan Stojan ob Sv. Primožu pri St. Juriju ob Jel. žel. peljal s kolesom proti šmarju pri Juš. žel. je padel s kolesa in si zlomil levo ključnico. — V torkel se je 28letni delavec Josip Breznik iz Mlač pri Lučah pri delu na žagi vseskal v levo koleno in se hudo poškodoval. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

1216 tujece je obiskalo Celje v mesecu juliju. Med njimi je bilo 1158 Jugoslovenov in 58 izemcev. Prenosilci je bilo 1744. V letošnjem juniju je obiskalo Celje 914. v lanskem juliju pa 1188 tujece.

Umrilost. V mesecu juliju je umrlo v Celju 34 oseb, in sicer 9 v mestu in 25 v javni bolnici.

Sestanek upokojenega učiteljstva iz Celja in okolice bo v četrtki 8. t. m. ob 16. pri Vodeniku v Petrovčah. Na pobudo mariborskih tovarišev se bodo udeleženci na sestanku pomenili, kje in kdaj se bodo z njimi sestali.

Slavje upravnika mariborskega gledališča

Gledališki igralci so mu izročili krašen srebrn latorjev venec

Maribor, 1. avgusta
Skrbno, kakor je g. dr. Radovan Brenčič sploh, je bilo tudi slavje ob njegovi 50letnici. Davi je prišel iz svojega tuskula na Bobovsku pri Smarjah; pa ne na slavje, nezo prišel je kot gospodar po nujnih poslih. Upraviško poslojje je še sredi med ruševinami in novogradnjo. Zato se je moral zadovoljiti z začasno pisarno kar v stanovanju gledališkega mojstra. »Slovenski Narod« je »zagrešil«, da mu je pošla že prinesla celo kopo čestitk, pod katere je vhitopil grešni povzročitelj prvega opozorila v »Sl. N.« svojo pisemno voščilo. Slaba vest seveda. Zato se je skušal ustmeno kar mimogrede opravičiti. Pa se je pri tem le malo zaračunal. Zakaj slavljeneč je bil »huda«, da je kar tako samovoljno po svetu raznesel glas o nizevih 50 letih. Kako prijeten je takle občutek, ko svet okoli nas ne ve, koliko križev že imamo na plečih. Zda pa vsak otrok lahko s prstom kaže: glejte že 50 jih ima. Toda v tistem vhitoplenem voščilu je že zaenkrat še tajinstven recept o »večnem mladeniču«.

Namesto drugega voščila na slavlencu naprtnje troje težavnih bremen: končno udeležitev že skoro pred 20 leti od gledališke strani nameravane Cankarjevega spomenika v Mariboru, toda v smislu svojčasnega nasveta v »Sl. N.«. Potem: končno zmago v boju za izenačenje mariborskega gledališča z ostalimi oblastnimi gledališči. A glavno: ojačena skrb za zgrad-

njo modernega Talijanskega hrama, resnično narodovega Narodnega gledališča.

Sledilo so drugi posemneji voščilci. Med tem se je na dvorišču zbiral ves — počitnice izven Maribora bojkotujoči ansambl. h koncu izpopolnjen tudi z nekaterimi mlado poročenimi počitničarji. Pol ure pred poldnem se je izvršil glavni jurij na ubogega nič hudega slutečega slavlencu. Ves razpoložljivi ansambl, na čelu mu predsednik Združenja gledal. igralcev sek. cija Maribor, g. P. Rasberger se veselih obrazov približa svojemu šefu. Vodja deputacije, g. Rasberger, ob strani mu ga. Zakrajškova in g. P. Kovič, pozdravi gosp. slavljenca s primernim nagovorom ter mu izroči še dragoceno voščilo: krasen, srebrn latorjev venec na rdečem baržunu in v ličnem okviru s 38 lističi, od teh je na 30 ime članov ansambla, na pozlačeni pa je še poseben napis posvetitve tega tudi s trobojnicno opremljenega voščila. ki ga zaključuje še krasen sopek. V imenu tehniškega osebja pa se slavlencu pokloni ganderber, g. Vinko Verbnič z voščilom in šopkom.

Slavljenec — vidno prijetno ginjen — se je na tej priložnosti pozornosti za enkrat na kratko zahvalil z vabilom na veselo svidenje na posebnem slavlju ob zaključku počitnic. — Še pred tem je slavljenca pozdravil g. dr. Dornik, kot član gled. cenzurne komisije in podpredsednik Umetniškega kluba.

Tomšičeva cesta je na krčevinski strani sedaj že popolnoma zazidana. Tekom zadnjih let je bilo na tej strani zgrajenih cela vrsta lepih vil in nudi ta četrt zares lep pogled, edino prostor pred sanatorijem je videti še nekam zanemarjen. Končno bo morala tudi občina Košaki dovesti svoj delež k opešavi tega predela in predvsem urediti Tomšičevo ulico. Pokrtili bi se moral odprti kanal pred novimi hišami, ki v sedanjem stanju nikakor ne napravljajo lepega vtisa. Ulica pa naj se očisti plevla in utrdi, da bo sposobna za promet, da ne bo videti kakor blatna gmajna in odlagalništvo za smeti. Če si že Košaki na vsak način lastijo pravice samostojne občine, potem tudi ne smejo pozabiti na dolžnosti samostojne občine, kajti vsak človek se mora čuditi ko vidi, da

Mariborske in okoliške novice

— Policijska naredba za časa naborov. Na osnovi člena 66 in 67 zakona o notranji upravi se radi preprečenja pijačevanja in izgovorov po vojaških nabornikih dne 5., 6., 7. in 10. avgusta 1940 izdaja sledeča naredba: § 1. V času ko traja nabor, je imetnikom gostilniških in kavarniških obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje alkoholnih pijač nabornikom in njihovim spremljevalcem. § 2. Vsakega je prepovedano v tem času pod kakršnimkoli imenom prodajati nabornikom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih za nje kupovati in nositi. § 3. Nabornikom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač. § 4. Prestopki te naredbe se bodo kaznovali po čl. 69 zakona o notranji upravi z globo 10—500 din, oziroma ob neplačilu globe v odrejenem roku z zaporom od 1—10 dni ter odvzemom alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj rekruti ali njih spremljevalci. § 5. Naredba stopi v veljavo dne 5. avgusta 1940 in velja do vključno 10. avgusta 1940. Predstojnik mestne policije.

— Študijska knjižnica začne s 3. avgstom zopet izposojati knjige. Izposojalo se bo do 10. septembra po dvakrat na teden, in sicer vsako sredo od 8. do 12.30 ter vsako soboto od 8. do 12. ure.

— Svojevrsen dogodek se je pripetil v Metelkovi ulici. Letalstvo je 11letnega solarčka Ivana F. tako navdušilo, da si je izdelal »brezmetorno letalo«. Navdušenje ga je gnalo, da se je splazil na streho in se z letalom spustil s strehe gospodarskega poslopja. Smola pa je hotela, da sta se znašla v bližnji gnojni jami mladi koraj-

žni pilot, ki je startal s strehe, kakor tudi oni, ki je spodaj potegnil za vrv. Večje nesreče ni bilo.

— Nočno lekarniško službo imata se danes Maverjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici 12, tel. 28—12, ter Vaupotova lekarna pri Angeli varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22—13.

— Nemški meteorološki balonček so spet našli na Dravskem polju, in sicer na nekem travniku pri Bukovcih. Našel ga je gozdni čuvaj Blaž Toplak, ki je balonček z instrumenti vred izročil sreskemu načelstvu. Balonček je, kakor vse, ki so jih našli ob naši meji, izpuščila meteorološka postaja v Lidenbergu v Nemčiji.

— Velika strelska nagrada tekma bo v nedeljo 4. avgusta pri Lipi v Radvanju. Priredi jo študentska strelska družina. Tekma bodo trajale od 15. do 22. ure, nakar sledi prijateljski večer. Vabljeni vsi ljubitelji strelskega sporta.

— Zaključek solskega leta na državnih nižjih gozdarskih šoli v Mariboru je bil v torkel dne 30. julija. Sklepnji izpiti so bili v času od 22. do 29. julija. Dne 30. julija so bila gojenjem razdeljena izpričevala sklepni izpiti. Vseh 22 kandidatur je izpit uspešno napravilo. Pri zaključni slavnosti sta spregovorila predsednik izpitne komisije svetnik banske uprave inž. Fran Sulgaj kot zastopnik banske uprave, ter ravnatelj šole inž. Zmago Zirnec.

— Sprejem v L. letnik državne učiteljske šole v Mariboru. Minister prosvete je odločil, da se v prvi letnik državne učiteljske šole v Mariboru lahko vpiše 40 učenik in 80 učencev. S tem je spremenjen

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za plamene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

50 PAR ENTLANJE
asuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. — Julijane, Gosposvetska c. 12 in Franciskanska ul. 3. A. L.

POHISTVO
po naročilu najceneje, vsakovrstni stoli, politiram oprave, vasa popravila najceneje pri: **ZORMAN, Breg 14.** 1846

KLISEJE
JUGOGRAFIKA
SVETRA NAČIN 23

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu« ki so najcenejši!

DOPISI

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

STASA!
Čakaj danes ob šestih pred pisarno. Poljub. 1840

PRODAM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRODA SE
na prehodu iz Slovenije v Zagreb, blizu Zagreba, v letovišču Samoboru, sredi mesta, tik glavnega trga, velika hiša z vrtom in parcelo ter druge parcele na najlepših položajih. — Prenos brez bremen takoj mogoč. Polize se pri Leonu Špišiču, Samobor, Šmidhenova 3. 1837

SRAJCE
spodnje hlače, kravate, nogavice — še vedno najceneje pri **I. TOMŠIČ** 1845
Sv. Petra c. 38.

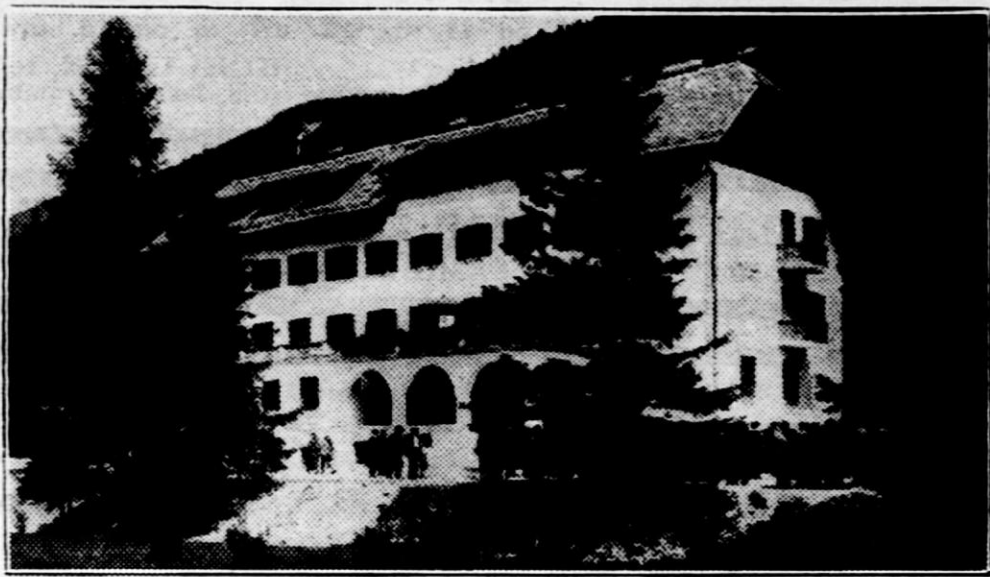
SVEŽA JAJCA
zaboj 720 komadov din 590.—. Sveže sile, hruške, jabolka — košare 12 kg din 60.— franko voznina razpošilja G. Drechsler — Tuzla. 1842

SUŽBE
HOTELSKA KUHARICE
kakor tudi privatne, 20 natakaric, 30 dekel (z dežele) potrebujemo nujno. V Zagrebu in izven njega je mnogo povpraševanja. — Za pismen odgovor priložite 3 din v znakmah. Izvedljiva i služinski zavod Betti Seizner, Zagreb, Gajeva 27. 1836

Makulturni papir
preda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

Železničarski otroci na počitnicah

V Gozdu-Martuljku imajo krasno urejen počitniški dom viteškega kralja Aleksandra!

Gozd-Martuljek, 31. julija.

Tam, kjer so se pred leti na levem bregu Save razprostirale slabo ali docela neobdelane livade, pustni pašniki, porasli s kivičastimi borovjem in vitkimi jelkami, grmičjem in neuhitnimi rastlinami, ob vznožju veličastnega Špika, se danes ponosno dviga krasen mladinski dom, namenjen okrepitvi železničarske dece. V bližini pa stoji luksuzen hotel Zvezde nabavljajnih zadrug, ki nudi po izredno ugodnih cenah prijetne ure oddiha našim državljanom namenešcem.

Naš namen je, da se predvsem seznanimo z mladinskimi domovi, njegovim postankom, namenom in življenjem v njem.

Vsem je znana agilnost in pridnost naših železničarjev, ki kljub težki, odgovorni in naporni službi lahko služijo vsem drugim stanovom za zgled, koliko se da z lastno iniciativo, složnostjo, marljivostjo in disciplino ustvariti na gospodarskem, socialnem, kulturnem, športnem in karitativnem področju brez tuje pomoči in odvisnosti.

Krepke in solidne nabavljajne ter kreditne zadruge so rešile našega železničarja odvisnosti od denarnih zavodov, kar je silne važnosti prav v današnjih časih. Pogrebna in podporni društva združujejo okrog sebe skoraj vse železničarje ter v težkih trenutkih nesreč in smrti lajšajo najhujše rane. Moderna športna igrišča v Mariboru, posebno pa v Ljubljani, lahko zadovoljuje vsakega športnika in so nanje železničarji upravičeno ponosni. Na kulturnem področju pa železničarski godbi "Sloga" in "Drava" kot matici drugih številnih železničarskih godb s svojimi glasbenimi šolami omogočata vsestranski glasbeni pouk deci naših železničarjev, ki pač ne zmorejo visokih takov in honorarjev po privatnih glasbenih ustanovah. Javni in čisto brezplačni nastopi godbenikov "Sloga" in "Drava" pa so naši javnosti že tako dovolj znani in ni treba izgubljati o tem mnogo besed.

Po vsem tem je pač umevno, da so naši železničarji začeli že davno razmišljati, kako bi omogočili svoji deci ob počitnicah prepotrebno okrepčilo v naročju narave, daleč od zatonih, nezdravih mestnih zidov. S svojimi malenkostnimi prejemki, ki že davno več ne zadostujejo niti za skromno preživljanje, pač niso smeli misliti, da bi pošiljali svoje otroke v drage privatne kolonije. Treba je bilo tudi tu samopomoči. Toda kako, kje in s čim?

Z vztrajnim delom, z združenimi močmi! Po tragični smrti, ko je usoda izrgala našemu narodu največjega sina, blagopojnega viteškega kralja Zedmitelja-mučenika, so sklenili naši železničarji, da se svojemu velikemu dobrotniku in kralju oddolže najlepše tako, da mu postavijo živ spomenik v obliki mladinskega doma, ki naj služi sedanjim in bodočim rodovom kot okrepčilo slabotne dece, da iz nje vzraščajo novo, zdravo pokolenje sinov in hčera, pripravljenih služiti svojemu narodu, domovini in mlademu kralju.

Na pobudo Nabavljajne zadruge, s podporo uprave in razumevanjem javnosti, predvsem pa s prispevki vseh železničarjev je bilo v enem najlepših kotičkov naše domovine, v carstvu Martuljka, kupljeno prostrano zemljišče, na katerem naj bi stal bodoči dom. Premagujejo vse ovire, ne strahuje stroškov niti zaprek so na tedaj zapuščenem zemljišču veselje zapeli krampi in lopate. Skromna hišica je bila postavljena kot predhodnik bodočega doma. Vendar je že ta hišica takoj prvo leto nudila počitek in okrepilo manjšemu številu železničarske dece.

Po izreku pa: zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača, je tej skromni hišici kmalu sledil današnji impozantni mladinski dom. Ko stopiš s postaje v Gozd-Martuljek, ti že od daleč zaplapolja v pozdrav ponosna državna zastava, kakor bi ti hotela razodeti vse veselje in vso radost

mladine, ki se krepki in veseli v tem rajju svobodne jugoslovanske zemlje.

Krasota in veličastje okolice ustavi tvoj korak na lepi cesti, ki vodi proti mladinskemu domu. Borovi in smrekovi gozdovi šepetajo svojo pesem, obrobijo gričevje vse do pod strmo skalovje Martuljkove skupine, izmed katere se dviga veličastni Špik. Zdi se ti, kakor bi zagotavljal vsem tistim, ki ga obdružujejo, da so brez skrbi za svoje male tate spodaj, saj bedi on in jih čuva namesto ljubeče mame in očka. Široka cesta te popelje dalje preko bistrave Save in že se sliši veselo čebljanje, vrisk in pesem mladine. Sam ne veš, kdaj si se znašel sredi mladine. Preveč je lepota, preveč veličastja, da bi ga mogla oko in duša zapopasti in doumeti v teh kratkih trenutkih.

Mogočen enonadstropni dom se popolnoma ujema s svojo okolico, da ne opaziš nobenega nasprotja. Lepo urejeni parki in igrišča pa so obdružili kljub vsemu vso svojo prvotno samobitnost in lepoto neoskrnjene narave. Tu je torej to krasno okrepčilo slabotne, zraka in sonca potrebne železničarske dece, ki vsako leto v večjem številu prihaja sem iz vseh krajev dravske banovine, nabirati si novih moči, zdravja in življenjskega poleta. Ločeno prihajajo sem na enomesečni odmor dečki in deklice.

Letos v juliju je v domu 140 deklic v starosti 7 do 16 let. Nameščen so v 8. zračnih, sončnih sobah po cca 20 v eni sobi, seveda vse lepo pod strokovnim nadzorstvom učiteljice. Za zdravniško pomoč je stalno na razpolago zdravnik in zaščitna sestra, ki pa hvala bogu nimata preveč dela, saj so pač voda, zrak in sonce v prijateljskosti z mladostjo, in točno hrano najbolj zdravniki in pomočniki mladine. Če omenimo še pravilno razdelitev dneva, potem je pač stvar lahko umljiva.

Ko prično solnčni žarki poljubljati mlade zaspanke ali zaspance v mehkih poste-

ljah, se že okrog pol šestih začne povelje k vstajanju, ki je več ali manj prijetno (lenuhov tudi tu ne manjka), nakar se prične po temeljitem umivanju kratka jutranja telovadba, ki prežene zadnje ostanke lenobe ter znova požene kri po žilah mladih teles. Prične se nameščanje postelj pod »budnik« očasom mlade rediteljice, ki odgovarja za red in snago. Zato je popolnoma razumljivo, da po vsem tem, tako okrog osmihi, zajtrk v obliki kave ali čaja z zadostno količino kruha jedva napolni lačne želodčke.

Nato pa se mladina napoti k igram, za katerih raznovrstnost in razvedrilo skrbne pridne in ljubeznive učiteljice. Seveda otroci pa so kot mladi kosti, ki kljub vsemu skakanju mislijo že vnaprej, kaj bo ob desetih za malico. Prave zagode tečnega kruha namazanega z marmelado ali pa kruh in hruške ter borovnice potolažijo glad mladih razposajenk. Nadaljuje se veseli živžav in skakanje vse tja do opoldne, ko prijetno in zadostno kosilo označja, da je minilo kakor bi migljali pol dneva. Po kosilu, obstoječem iz juhe, prikuhe, mesa ali kaj drugega, pa tudi peciva, se kar prileže tem mladim razposajencem spanec, kateremu je določen čas od 1.—3. Spanju sledi kratek izprehod po krasni gozdniški okolici, ki popolnoma osveta telo in duha, temu pa sledi ob pol 17. malica enako kakor dopoldne. Ob sedmih je večerja: žganci, polenta, testenine, mleko klobase pa čaj, vsak dan kaj drugega, vedno pa okusno in izdatno. Če je pa še čaj in potica potem je pa že kar praznik. Po večerji slede zopet igre in pogovori, vrste se pripravde in pravljice, dokler ne nastopi noč in s tem vsem potrebni počitek. Žal, da letos deževno vreme onemogoča češče kopanje v bazenih, vendar pa tudi v tem pogledu gre za silo.

Ne smete pa misliti, da se otroci drže samo, čeprav prostornega pa vendar okega doma. Kaj še! Pridno hodijo tudi na krajše in celodnevne izlete, da tako spoznajo lepoto naše ožje domovine. Uberejo jo s svojimi vodnicami in vodniki proti nemški ali italijanski meji, pa proti strnim stenam in grebenom Špika, k mogočnim slapovom, pa tudi tja proti Bledu.

Za vse to je treba skrbeti, in priznati moramo, da si funkcionarji Nabavljajne zadruge vzorno prizadevajo, da gre vse v splošno zadovoljstvo dece in roditeljev. Za vse to pa gre velika zahvala tudi bolniškemu fondu železniškega osebja, ki z izdatnimi podporami omogoča bivanje v tem rajju tudi deci najsiromašnejšega delavca.

Tu v varstvu mogočnih gorskih velikanih, rase nov, samozavesten, zdrav rod bodočih braniteljev zlate svobode in naše krasne domovine. Železničarji nas pa s svojim zgledom uče, kako je treba vzgajati v slogi in ljubezni posameznika in celote nova mlada pokolenja. J. K.

Vila Medici državna last

Zgodovinsko in umetniško palačo je rimski guverner zasegel v korist države

Zadnje tedne je obrnila italijanska javnost pozornost na vilo Medici, ki spada med najkrajše palače Rima. Do vstopa Italije v sedanjo vojno je bila ta vila sedež Francoske akademije, zdaj jo je pa rimski guverner princ Giacomo Borghese zaplenil v korist italijanske države. Vila Medici, okrog katere se razprostira krasen park, leži med hramom Trinita dei Monti in parkom. Pincio. Vsakomur, kdor pozna Rim, se vrtine globoko v spomin mogočna, nekoliko preveč mračna temnočrna fasada te znamenite vile, obrnjena na ulico Gabriele d'Annunzio. Nad fasado se dvigata dva stolpca, vidna od vseh strani mesta.

Kardinal Ricci de Montepulciano je dal napraviti leta 1574 načrte za to vilo na Pinciu, na kraju, kjer so v starih časih razprostirali sloveči Lucullovrtovi — Horti Luculliani. Vila Medici ima dvojno lice, dve različni fasadi, ki je po svoji zunanosti kažeta, da nista nastali istočasno. Zunanja fasada se ne odlikuje po posebnih umetniških vrednostih, čeprav je njen portal, okrašen z dvema plemenitima dorskima stebroma v svoji enostavnosti impozanten. Nad težkimi železnimi vrati, sledovi bourbonskih kamenitih topovskih krogel, ki so bile izstreljene sem iz drugega brega Tibere z Angelskega gradu, oddaljenega nad 1000 in sicer samo zaradi vrtoglaviosti vedske kraljice Kristine, ki je obljubila lastniku vile Medici, da mu bo potrkala na vrata in ga povabila na lov. Eno teh krogel služi zdaj zelo mirnoljubnemu namenu. Iz nje brzga mirno curek vode

v vodometu, stoječem pred vhomom v vilo.

Na vrtu obrnjena notranja fasada palače, dograjena šele v medicijskih časih, odraža v svojem razkošju vse sijaj Seicenta. Vhod v stebrično predvorano strazišta dva kamena leva in eden izvira iz antike. Krasen vodomet pred vhomom je okrašen z bronastim kipom Merkurijskega park okrog vile je prava mojstrovina vrtno arhitekture. Umerno pristiženo grmičevje tvori visoke zelene stene, tako da so steezice vedno v hladni senci. Priroda tvori tu s umnim delom človeških rok očarljivo harmonijo. Na ozadju vile Borghese se odraža silhueta malega hrama z dorskimi stebri. Tu je bil najden kip, odpeljan po zvez v Florencio in predstavljač baje Kleopatru, po kateri je bila ta svetinja nazvana Kleopatrin paviljon.

Ko je prešla vila v last kardinala Octaviana Medici, ki je bil 27 let papež pod imenom Leon XI. je jo okrasil novi gospodar z antičnimi sarkofagi, stebri in kipi, med drugim tudi z Niobo, najdeno pri Sant Giovanni in z Medicjsko Venero, izkopano v Hadrianovi vili v Tivoliju. V tej palači je bil zaprt tudi Galileo Galilei, ki je vodila inkvizicija proti njemu proces, ker je trdil, da se vrtil zemlja okrog sonca.

Na vrtu zgodovinske vile je muzej, ki so ga odprli leta 1933. Zadnje tedne prihajajo na povabilo rimskega guvernerja v park vile Medici velike množice rimskega prebivalstva in tujcev, da si ogledajo te rimske znamenitosti. Princ Borghese je izjavil novinarjem, da proučuje

— Nekaj podobnega je bila, — je odgovoril markiz. Njegov glas je bil še bolj čuden, kakor ta odgovor.

— Ah, — je dejala Michelina, — to je torej razlog, zakaj se tako zanimate za njeno vnukinjo?

— Govori jasneje. Čemu ta ton?

— Ne upam si, soditi vas, oče. Toda mučno je slišati vaše ime v zvezi z imenom pustolovke, ki je ljubica princeza de Villigena.

— Opusti vendar besede ženske, ki se spozna na vrtnice življenja, v istem trenutku, ko kažeš, kako daleč si, hvala bogu, proč od njega.

— Izraz ljubica vas torej žali?

— Iz tvojih ust da.

— Torej vas stvar sama bolj odbija nego beseda.

Tudi kar se tiče mene, ker smatrate, da bi bilo prav, da bi se ukvarjala s to Bertrando.

Markiz de Valcor se je ozrl na svojo hčer in iz oči mu je odsevala globoka žalost. Potlej je pa sedel k pisalni mizi in si podprl glavo z rokami.

Michelina je stopila k njemu, še vedno nekoliko ponosna, toda pomirjena v svoji dobrotljivosti. Rahlo se je dotaknila njegove rame.

— Ali sem vas razžalila, oče?

— To ni tvoja krivda.

— Kako pa govorite! Nehote sem torej zadela v vas zelo globoka čustva.

— Nered vidim, da moja hči nima srca, — je odgovoril markiz kratko.

— Do koga?

— Do stare babice, ki se obrača nate z najgen-ljivejšo tesnobo do ubogega, zlorabljenega otroka.

— Oh, oče... Zlorabijo se samo tisti, ki to sami hočejo.

— Kako moreš tako soditi?

Ponosno dekle se je vzravnilo. Oči so ji zažarele.

— Po sami sebi.

— Ne primerjaj...

— Dobro pazi, — je vzkliznila in usta so se ji zaničljivo skrivila.

— Ubožica, — je dejal markiz. — Neizkušena ubožica.

Michelina je molčala, presenečena po tem prizvoku resnosti. Markiz je pa nadaljeval:

— Čistost, to je lepa lastnost. Toda dobrosrčnost je še lepša.

Tedaj se je pa oglasila v Michelini njena vročerkovnost.

— Ali mislite, da sem preveč zadela Francoise?

— Francoise bi naju bila živa raztrgala, da bi se polastila našega naslova in našega dednega posestva.

Plemenita mlada žena, ki branim njene interese, odklanja denar človeka, ki jo je uničil, da bi ne priključila svojim gmotnim interesom grešne ljubezni.

A sama pod težo brezpravja predskokov in zaničevanja dela, da bi vzgojila svojega otroka...

— Plemenita, pravite? Ali je mogoča plemenitost v grehu?

— Ali moremo govoriti o grehu tam, kjer je zablodilo srce?

— Oh, srce...

— Dragi otrok, če ni udeleženo pri tem srce, če so to nizkotni nagibi, pohlep po razkošju, častihlepnost, ne ravna grešno dekle tako, kakor Bertranda. Čim

načrt zvez med vilo Medici ter Pincijem in vilo Borghese. Tako bi nastal zelo dragocen kompleks rimskih parkov, ki je krasna oaza v samem srcu večnega mesta.

3500 znanstvenih ekspedicij

Ruski geološki zavod namerava letos odpotovati v vse še neraziskane kraje Rusije ekspedicije, ki jim bo naloga iskati nove vire naravnega bogastva. Na drugi strani pa podrobneje proučevati rudnike in ležišča rud, ki jih že izkoriščajo. Pri obsežnosti Rusije je razumljivo, da bo moralo biti takih ekspedicij zelo mnogo. Iz Rusije poročajo, da jih bo blizu 3.500. Posebno pozornost bo posvečena Daljnemu vzhodu,

kjer bodo iskale ekspedicije železno rudo, ki bi se dala predelovati v amurskih jeklarnah v Komsomolsku.

V okolici Vladivostoka in v republiki Kazakistan so baje bogata ležišča svinčene rude. V Uralu bodo iskale ekspedicije železno, svinčeno in tungstenovo rudo. Na Ukrajini in na polotoku Krimu utegnejo naleteti na vrele nafte. Na teh ekspedicijah bodo morda uporabili že tudi izume geofizika sovjetskega geološkega zavoda Logačeva. Njegov izum omogoča preiskati naletijo iz letala in ugotoviti, če so v nji ležišča rude. V ta namen uporabljajo indukcijski variometer, ki zabeleži med potekom vse izpremembe magnetičnega polja v ozemlju, nad katerim letalo leti in po tem izpremembah sklepa učenci, da-li je v zemlji ruda ali ne.

Dr. Juliju Gabrovšku na sveži grob

Ljubljana, 2. avgusta.

Pokoje se kopljejo mogočni stražarji naših mej v morju bleščeče svetlobe. Okameneli otroci danega zagona mladostne zemlje proti sinjemu svodu leno ogrevajo svoja vela telesa, svoje premrele ude v žgoči pripeki poletnega sonca.

V raztrih pečinah krševitega Razora se bje tih a zagrin boj drznega človeka s narodo; podjetni duh se ruje z okorno gmoto. Borec se vzpenja prijem za prijemo, z oporišča na oporišče. Ni ovire, ki bi ga zavrnila, ni nevarnosti, ki bi ga oplašila. Minevajo ure zbranosti in premaganja. Vse bolj se odpira vzvišeno lep pogled na dom velikanih. Nadzemska radost navdaja srce in duša željna pije lepoto in se očistiže pozemskega blata. Oprašča se tesnih vezi vsakdanjosti, otrsa se more predskokov: Človeška pomembnost se izgubi v vesoljstvu in zasluži vir prapočela.

— Odkriva se vrh. Vnema se podvoji v veselem pričakovanju zmag.

Temna senca se utrne preko stene. Skeleča bolečina da komaj zaslužitli zlo. Roka krevčito hlastne po opori, svet se zamaje ter zatone v nič. Zamolkel padec, zamirajoč hrušč v globocino... Obrnil se je nov popisan list naše veličastne a pretragične »paljajade«. Pokojno zro mrzli orjaki na pehanje človeških rodov pod seboj in brezobzirno odbijajo njihove smeje napade v planinsko kraljestvo. Od razazore stene pa se je odrgalo črno sporočilo, ki je zasejalo jedko bol v nešteta srca.

Simbolična podoba kipečega pa nasilno pretrganega mladega življenja. Ugasnil je široko razgledani duh, zastala neumorna dejavnost in vedri nasmeh je zamrl na blehlih ustnih. Iskalec biserov duha in prirode je omahnil v lepoti sami. Drugam je odšel reševati večno vznemirljiva vprašanja o osnovnih stvareh, o poslednjih rečeh: Duh — Materija — Smrt — Bog. Zadušen je upor idealnega nepopustljivega protestanta proti zlu in krivici naših težkih dni. Ali je zdaj srečnejši in resnici bližji? Mi begamo dalje in zavijamo bela jadra.

Prazno je omizje v Caisinem črnobletem omizju vitežov zamisljenih lic. Nič več ga ne bo magična sila priklepala z njimi skupaj na oni čudoviti omejeni, a neskončni štiridimenzionalni svet, ki so mu v nešteti urah iskanja skušali iztrgati tajno in mu vsiliti svoj red. Nič več ne bodo na turnirjih lomili z njim strateških kopij, ne parirali bliskovitih kombinacij s podminiranimi zasedami. Tovariš je odšel brez slovesa iz mlade čete, ki jo je enodušna volja že toliko let vodila preko številnih zmagovalnih tekem. Zapustil jih je šahist-borec, ki mu nista bila šah in življenje nič drugega kot večni boj, ki se mora dobojevati do konca. Bil je bojevnik Laskerjevega kova in zaupanja v zdrav razum: Bori se po načrtu neuklonljivo v dobrih in slabih pozicijah! Tudi v svoji zadnji partiji se ni izneveril temu načelu, čeprav bo ostal njen izid za vedno neznan.

Mnogo prerano je odšel mladi mož, saj je komaj dobro premeril silo, zmeril daljo in trasiral pot. Po številu majhen narod

tem bolj občuti tako izgubo, težje pokoplje lepo nado na bogato žetev, težje se odreče upravičenemu upu na klen plod.

Zalost ruje v nešteti srh. Ohranjen bo svetel spomin na vse Juletove borbene partije.

Prijatelj iz L. s. k.

Röntgenovi žarki za kontrolo pnevmatik

Röntgenovi žarki se čimdalje bolj uveljavljajo kot zanesljiv pripomoček tehnike. Poznamo že proseganje kovin z Röntgenovimi žarki. Zdaj so začeli preiskovati s temi žarki tudi pnevmatike. Prvi tak aparat je izdelala General Electric Corporation v Chicagu. Röntgenski aparat je pritrjen na kolesčke, da se lahko premika, odnosno prevaža k avtomobilom in motociklom.

Ne da bi bilo treba sneti pnevmatiko, se lahko preprečimo, ali je plašč pod njo počen ali pa se je kaj započilo vanj. Vsaka tudi najmanjša poškodba pride tako na dan in s pravčasno odstranitvijo se obvaruje avtomobilist ali motociklist poznejših stisnitosti in stroškov. Pri preseganju je treba avto samo nekoliko dvigniti, tako da lahko kolesa zasujemo in obsevamo pnevmatiko okrog in okrog. Röntgenski aparati za proseganje pnevmatik se lahko uporabljajo v vsaki avtomobilski delavnici. Obeta se jim torej lepa bodočnost.

Temperatura živali

Telesna toplota živali ni enaka. Pri pticah je večja, kakor pri sesalcih, pa tudi pri sesalcih je telesna toplota različna. Pri pticah doseže normalna telesna toplota 40 do 43° C. Redko je nižja od 40° C. Pri sesalcih je telesna toplota navadno višja kakor pri človeku. Povprečno znaša pri konju 37,8 do 38,7° C. pri govedu in ovcah 37,5 do 39,5° C. pri kozah 39,8 do 40° C. pri prašičih 38 do 40° C. pri psih 37,5 do 39° C. pri mačkah 38 do 39,5° C. pri morskih prašičkih 38 do 39° C. pri domačih zajcih 38,5 do 39,5° C. pri podganah 37,5 do 38,5° C. pri opicah 35 do 39,5° C. Velblodi imajo povprečno telesno toploto 36,5. Visoko temperaturo imajo polarne živali, polarna lisica 38,3, polarni volk 40,5, beli zajec 38,4, snežni jereb 43,8° C itd.

Muzej tiskovnih napak

Najzanimivejša ustanova v ameriškem Bostonu je muzej tiskovnih napak, ali po vršnosti stavcev odnosno korektorjev. Tiskovne napake je zbral pisatelj Spencer Cox. V prvem oddelku so izrekli iz listov in revij, v katerih je tiskovna napaka povsem izpremenila smisel stavka ali članka. V drugem oddelku so zalomljeni odstavi knjig. Ponos Coxove zbirke je ameriški zvezni zakon iz leta 1933, ki so ga morali izdati dvakrat, ker je bil prvi zaradi tiskovnih napak povsem nerazumljiv.

Radioprogram

Sobota, 3. avgusta.

7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Izbranih plošč bo vrsta cela se v venčku pisanem vrtela. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Izbranih plošč bo vrsta cela se v venčku pisanem vrtela. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Pavilhon oder. — 17.30: Od bajke do bajke (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Mesto in kraj Laško (prof. dr. Viktor Tiller). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Zunanje politični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.20: Ježkovske muhe št. 2. (za 89 minut pisane šare). Sodelujejo pevci, igralci, plošče). — NN: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester.

PROBLEM

Zena ob treh ponoči: Ali si to ti Edvard? Mož: Takoi ti povem dušica, samo počakai, da stopim pred zrcalo.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

— Tebe... Michelino de Valcor! Tebe! Ta prismuknena starka, — je ponavljal njen oče ves bled in mrmrajoč, kakor da ga je obšla groza.

— Seveda.

— Prepovedujem ti govoriti tako. Prepovedujem ti to! — je vzkliznil še bolj grozeče nego tedaj, ko se je bil razjezil zaradi njenega sestanka s Francoise.

Michelina se je že hotela upreti. Med očetom in njo še nikoli ni prišlo do nesoglasja, da bi se bile pomerile njune sile. Toda preizkušnja je morala priti prej ali slej, kajti bila je prav hči svojega očeta.

Toda zdaj to še ni smelo priti. Rahločutno Michelino srce je takoj spoznalo, kako bi v tem trenutku njen odpor razburil očeta. Ustrašila se je.

— Prosim vas odpustčanja. Pozabila sem, da naša rodbina ceni Mathurino Gaelovo zavoljo nekih starih uslug, čeprav ne vem, kakšne so te zasluge. Ali ni bila morda vaša dojlja, oče?